

HRAVÝ DĚJEPIS

7

JMÉNO

ŠKOLA

TŘÍDA

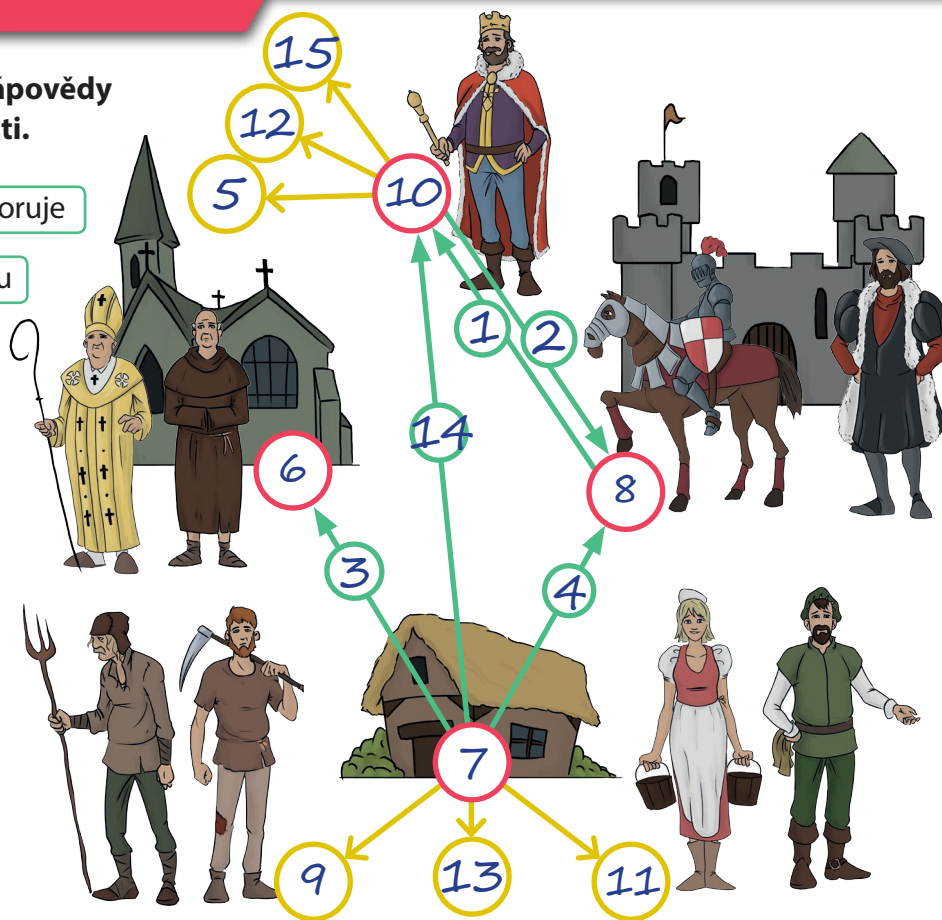
ŠKOLNÍ ROK

	Dělení středověké společnosti	2
	Duchovenstvo	4
	Na troskách západorímské říše	5
	Osudy východorímské říše	7
	Mimo území bývalé římské říše	9
	Opakování 1. části	10
	První státní útvary na našem území	11
	Čechy v době knížecí	14
	První čeští králové	16
	Kultura raného středověku - architektura	17
	Opakování 2. části	19
	Vrcholný a pozdní středověk - společnost	20
	Dějiny významných států a národů v Evropě	22
	Objevné plavby	24
	Dějiny českých zemí - poslední Přemyslovci	29
	Opakování 3. části	31
	Lucemburkové na českém trůně	32
	Doba husitská	35
	Doba poděbradská a Jagellonci	37
	Kultura vrcholného a pozdního středověku	39
	Opakování 4. části	41
	Raný novověk - společnost	42
	Reformace a její důsledky	43
	Vývoj v dalších významných evropských státech	44
	České země za vlády Ferdinanda I.; Česká konfese	45
	Kultura na počátku novověku	47
	Třicetiletá válka	49
	Důsledky třicetileté války	51
	Opakování 5. části	52

DĚLENÍ STŘEDOVĚKÉ SPOLEČNOSTI

1 Doplň s pomocí barevné nápovědy schéma feudální společnosti.

- 1 přísahá věrnost, vojensky podporuje
- 2 uděluje léno, poskytuje ochranu
- 3 desátky, církevní poplatky
- 4 poddanské dávky, robota
- 5 kníže
- 6 duchovenstvo
- 7 pracující lidé
- 8 šlechta
- 9 zemědělci
- 10 panovník
- 11 obchodníci
- 12 císař
- 13 řemeslníci
- 14 daně
- 15 král

2 Vyber správnou odpověď. Z označených písmen sestav latinský název pro léno.

Veškerá půda ve státě byla osobním vlastnictvím...	F ...panovníka (císaře, krále, knížete).	T ...církve.
Panovník odměňoval členy své družiny za věrnost a statečnost v boji...	E ...propůjčením půdy.	O ...odebráním půdy.
Od leníka vyžadoval panovník ...	R ...pouze placení daní.	U ...přísahu věrnosti a vojenskou pomoc.
Pokud leník porušil přísahu, mohl mu panovník...	D ...léno odejmout.	Q ...zvýšit daně.
Pokud leník zemřel, připadlo propůjčené léno...	E ...jeho příbuzným.	U ...zpět panovníkovi.
Pokud zemřel panovník, měl nový panovník...	M ...právo ponechat půdu leníkovi.	S ...povinnost ponechat půdu leníkovi.

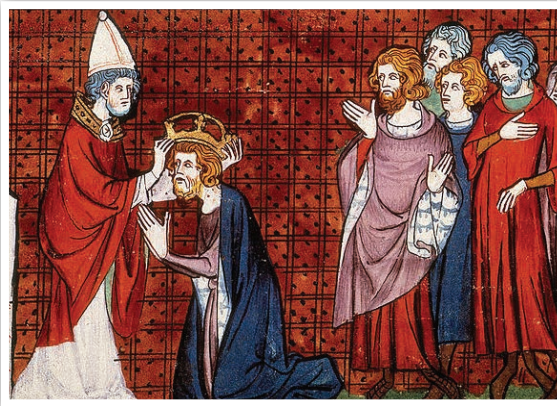
Latinsky se léno nazývalo **FEUDUM**, proto se středověké společnosti říká **FEUDÁLNÍ**.

3 Vyber, čím se člověk mohl ve středověku díky svému úsilí stát a čím se mohl stát jen kvůli tomu, že se narodil do určité společenské vrstvy.

4 Které události ze středověkého života ukazují tyto obrázky?

turnaj

korunovace

pasování na rytíře

5 Přiřaď jména legendárních rytířů k jejich popisu. O kterém z nich víme s určitostí, že opravdu žil?

- 1 - svatý Jiří
- 2 - Artuš
- 3 - Richard Lví Srdce
- 4 - Roland

4 Měl lesní roh Olifant, na který zatroubil, aby varoval vojsko Karla Velikého. Mocné zatroubení mu ale způsobilo smrt.

1 Aby zachránil lidskou princeznu, zabil draka, který se usídlil na prameni a výměnou za vodu vyžadoval lidskou oběť.

2 Legendární anglický král, který sídlil na hradě Kamelot a společně se svými věrnými rytíři zasedal u kulatého stolu.

3 Anglický král, který se zúčastnil křížové výpravy. Měl ve znaku lvy.

6 Rytíři byli profesionální bojovníci a živili se bojem po celou dobu středověku. Za tu dobu se postupně měnila jejich výstroj a výzbroj. Přiřaď, co patří franckému bojovníkovi, co rytíři z raného středověku a co rytíři z doby vrcholného středověku.

francký bojovník

rytíř z raného středověku

rytíř z vrcholného středověku

a, b, d, h, f, k

e, l, j, h, i, o, k

h, g, m, n, c

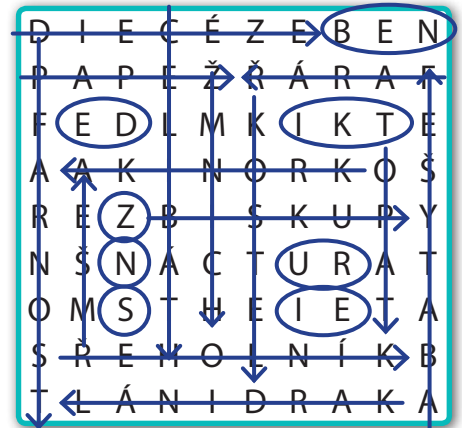
- a šupinová zbroj
- b otevřená přilba bez nánosníku
- c plátové rukavice
- d kulatý štít
- e kožené boty
- f nohy omotané koženými řemeny
- g plátová zbroj
- h meč
- i štít mandlovitého tvaru
- j přilba s nánosníkem
- k štít
- l kroužková zbroj
- m přilba se sklopným hledím
- n plátové chrániče kolen a loktů
- o kroužkové rukavice

DUCHOVENSTVO

1 Vylušti čtyřsměrku a ze zbývajících písmen sestav jméno zakladatele prvního mnišského řádu. Slova, která je třeba vyškrtat, najdeš s pomocí nápovědy.

- církevní stavba: **K OSTEL**
- představený mužského kláštera: **O PAT**
- hlava římskokatolické církve je: **P APEŽ**
- každý farář měl na starosti svou: **F ARNOST**
- pohlavní zdrženlivost kněží: **C ELIBÁT**
- oblast působení biskupa: **D IECÉZE**
- člověk, který se zavázal k duchovní službě: **Ř EHOLNÍK**
- právo volit papeže má: **K ARDINÁL**
- představená ženského kláštera: **A BATYŠE**
- jiné označení řeholníka: **M NICH**

- bohoslužba: **M ŠE**
- faráře jmenuje: **B ISKUP**
- podřízený biskupa: **F ARÁŘ**
- Kosmova: **K RONIKA**

Zakladatel prvního mnišského řádu, který v roce 529 založil klášter na Montecassinu, se jmenoval **BENEDIKT Z NURSIE**. Podle něj se první mnišský řád nazýval **BENEDIKTINI**.

2 Centry vzdělanosti v raném středověku byly kláštery. Mniši a jeptišky se v klášteře věnovali šíření vzdělanosti, ale i dalším činnostem. Doplň podle obrázků jakým.

- A)** četba a opisování knih
- B)** péče o nemocné
- C)** práce na poli
- D)** modlitby
- E)** výuka

3 Vylušti jednotlivé přesmyčky.

Většina pracujících lidí ve středověku byli **LĚCZĚIMDE ZEMĚDĚLCI**. Nesvobodným lidem se říkalo **OCNEINLVÍ NEVOLNÍCI**. I svobodní lidé měli ale svého pána a byli jeho **ADNPODÍ PODDANÍ**. Museli mu odvádět dávky buď v podobě části úrody, kterým se říkalo **LIRTEANUÁ NATURÁLIE**, nebo dávky **ŽEPNĚNÍ PENĚŽNÍ**. Svobodní lidé měli také povinnost **KONJOVESU VOJENSKOU**, takže museli bojovat za svého pána, kdykoli to bylo potřeba. Pracující lidé živilí jak **ŠUCHELT ŠLECHTU**, tak **UNDOCETHVSVO DUCHOVENSTVO**.

NA TROSKÁCH ZÁPADOŘÍMSKÉ ŘÍŠE

Francká říše

1 Přiřaď, co patří k sobě. U každé spojené trojice vznikne letopočet, ten zapiš do čtvrtého sloupce.

4 Chlodvík	0 Karlovcí	2 bitva u Poitiers	732
7 Karel Martel	3 Majordomus	1 prvním králem Franků	481
8 Karel Veliký	8 Merovejci	0 korunován na císaře	800

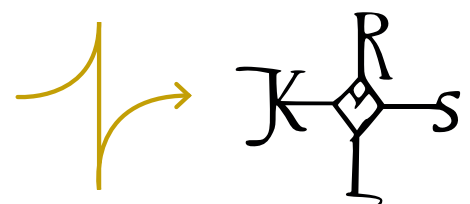
2 Dopln do jednotlivých vět chybějící slova. Jako tajenka vyjde název nového písma, které se začalo používat v době panovníka Karla Velikého.

Karel Veliký vydával své příkazy a nařízení **P Í S E M N Ě**, aby měl jistotu, že budou správně dodržovány. Rozšířil území Francké říše do severní **I T Á L I E** a na východ do dnešního **N Ě M E C K A**. V roce 800 byl rukou papeže **K O R U N O V Á N** císařem. Ve snaze o obnovení římské říše císař také zval na svůj dvůr **Ů M Ě L C E** a podporoval vznik **Š K O L**.

Nové písmo se nazývalo karolínská **M I N U S K U L A**. Na obrázku vidíš jeho ukázkou. Pokus se přečíst jednotlivá písmena a do rámečku zapiš tímto písmem své jméno (bez diakritiky, tedy bez háček a čárek).

3 Na obrázku vidíš podpis Karla Velikého. Dokážeš jej přečíst? Skládá se ze 7 písmen a čte se: zleva – přes střed – nahoru – přes střed – dolů – přes střed – doprava.

Řešení: **KAROLUS**

4 Na mapě vidíš rozdělení Francké říše po roce 843. Dopiš k jednotlivým státům, jak se jmenovaly a co z nich později vzniklo.

Tato říše později **zanikla**

Později se z této říše stala **Francie**

západofrancká říše

Lotharingie

východofrancká říše

Později se z této říše stala **Svatá říše římská (nebo Německo)**

Německo – Svatá říše římská, Francie, Anglie

5 Seřad' události, jak šly po sobě. V tajence vyjde jméno českého knížete, který se také zúčastnil bitvy na Lechu.

B německým králem zvolen vévoda Jindřich Ptáčník

O Ota I. zvolen německým králem

A dohoda mezi církví a papežem o investituře

E Maďaři se usazují v Podunajské nížině

L spor papeže s císařem o investituru

L porážka Maďarů v bitvě na Lechu

V válečné tažení Fridricha Barbarossy do severní Itálie

S Ota I. korunován v Římě císařem

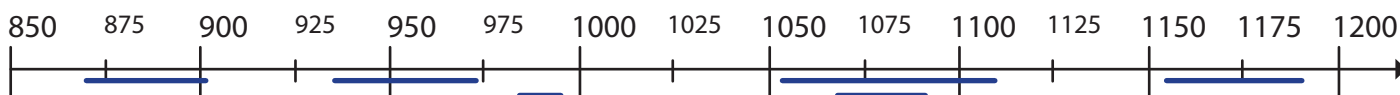
B → **O** → **L** → **E** → **S** → **L** → **A** → **V**

Bitvy na Lechu se po boku císaře Oty I. zúčastnil český kníže

BOLESLAV

6 Doplň informace k jednotlivým panovníkům západní Evropy. Na časovou osu pod tabulkou vyznač dobu vlády jednotlivých panovníků.

panovník	doba vlády	kde vládl	informace o jeho vládě
Ota I.	936 – 973	Svatá ř.ř.	porazil Maďary na Lechu; korunován císařem; vládl s pomocí církve
Jindřich IV.	1056 – 1106	Svatá ř.ř.	boj s císařem o investituru
Fridrich Barbarossa	1152 – 1190	Svatá ř.ř.	bojoval se severoitalskými městy
Hugo Kapet	987 – 996	Francie	chopil se vlády ve Francii po vymřeni Karlovců
Alfréd Veliký	871 – 901	Anglie	porazil Vikingy; sjednotil Anglii; pečoval o umění a vzdělanost
Vilém Dobyvatel	1066 – 1087	Anglie, Normandie	dobyl Anglii; považoval se za rovnocenného partnera fr. krále

7 Rozhodni, zda se mohli setkat jako panovníci. Z jednotlivých písmen sestaviš název rostliny, kterou měli ve znaku francouzští králové z rodu Kapetovců.

1) Ota I. – Hugo Kapet

ANO NE

O **L**

2) Jindřich IV. – Vilém Dobyvatel

I **T**

3) Fridrich Barbarossa – Alfréd Veliký

R **L**

4) Ota I. – Vilém Dobyvatel

U **I**

5) Jindřich IV. – Alfréd Veliký

S **E**

Kapetovci měli ve znaku zlaté

LILIE

..... na modrém poli.

OSUDY VÝCHODOŘÍMSKÉ ŘÍŠE

Byzantská říše

1 Dopln správně text.

V roce 476 zaniklazápadořímská..... říše, zatímcovýchodořímská..... říše existovala i po roce 476. Hlavním městem říše, která byla nazývánaByzanc..... , bylo městoKonstantinopol..... (dnešní Istanbul). Největšího rozkvětu dosáhla byzantská říše za vlády císařeJustiniána I...... Ten nechal sepsat rozsáhlýzákoník....., který se stal vzorem pro podobné soubory občanského práva v jiných zemích. Také nechal v Konstantinopoli postavit chrám Boží moudrosti (v řečtiněHagia Sofia.....).

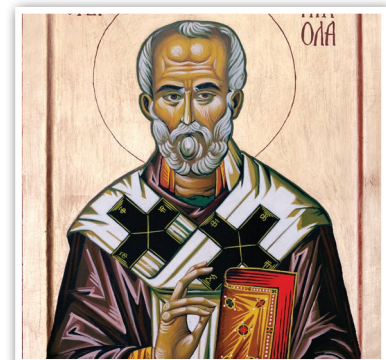
2 Přiřaď, co patří k církvi římskokatolické a co k církvi pravoslavné.

3 Vyber, která tvrzení jsou pravdivá, a zakroužkuj příslušné písmeno. Po seřazení písmen vyjde název obrazu světce, který je malován na dřevě a který nacházíme právě v byzantských kostelech.

- Byzantští císaři se snažili obnovit římské impérium.
- Byzantský císař měl nejen světskou, ale i církevní moc.
- Byzantský patriarcha sídlil v Římě.
- Z východu útočili na Byzanc Turci.
- V roce 1453 se Turkům nepodařilo dobýt Konstantinopol.

ANO NE
 (I) (D)
 (K) (E)
 (S) (O)
 (N) (K)
 (Y) (A)

tajenka:

IKONA

Arabové a Turci

4 Napiš, co víš o islámu.

Učení o jediném pravém Bohu, který se nazýváAlláh.....

Vyznavač islámu se nazývámuslim.....

Vznik islámu je spojen se jménem prorokaMohameda.....

Posvátná kniha islámu se jmenujeKorán..... Věří, že hříšníci čekávěčné zatracení.....

Muslimská svatyně se nazývámešita..... Posvátné město islámu se jmenujeMekka.....

Věří, že ti, kdo se řídí jeho příkázáními, čeká po smrtiblažený život.....

5 Zakresli do mapy:

- Franckou říši
- Byzanc
- Arabskou říši
- Konstantinopol
- Mekku

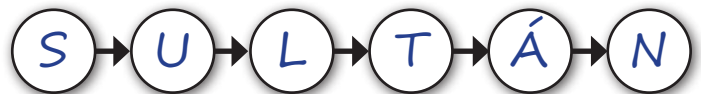
6 Seřad' události, jak šly po sobě. V tajence vyjde titul panovníka Osmanské říše.

Á papež vyhláší proti Turkům křížovou výpravu **T** Byzanc žádá o pomoc proti Turkům papeže

S Turci pronikají na arabské území **L** Turci ovládli Malou Asii **U** Turci dobyli Jeruzalém

N Turci dobyli Konstantinopol

Panovník Osmanské říše se nazýval: **SULTÁN**

Křížové výpravy

7 K obrázkům přiřad' jména míst, která jsou spojena s křížovými výpravami:

Krak des Chevaliers | Jeruzalém | Konstantinopol

Konstantinopol

Jeruzalém

Krak des Chevaliers

8 Dopln' co patří ke které křížové výpravě a co mají všechny tři křížové výpravy společné.

1 1. křížová výprava **2** 2. křížová výprava **3** 3. křížová výprava **S** společné

S odpuštění všech hříchů křížákům **1** dobytí Jeruzaléma **3** Fridrich Barbarossa **S** křížáci

1 založení čtyř křížáckých států **2** Vladislav II. **S** rytířské řády **1** 1095 – papež Urban II.

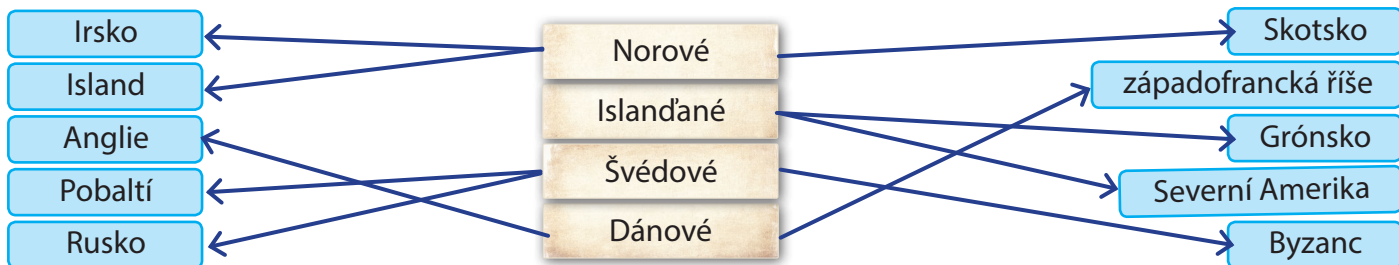
S osvobození posvátných míst od nevěřících **S** zbohatnutí Benátek a Janova

MIMO ÚZEMÍ BÝVALÉ ŘÍMSKÉ ŘÍŠE

Seveřané a vikingové

1 Spoj jednotlivé severské národy s místy, kam podnikaly své válečné a objevné výpravy.

2 Vikingové používali na svých výpravách válečné lodě zvané drakkary (lodě ozdobené dračí hlavou) a snekkary (lodě ozdobené hadí hlavou). Dopln do jednotlivých polí chybějící údaje týkající se těchto lodí.

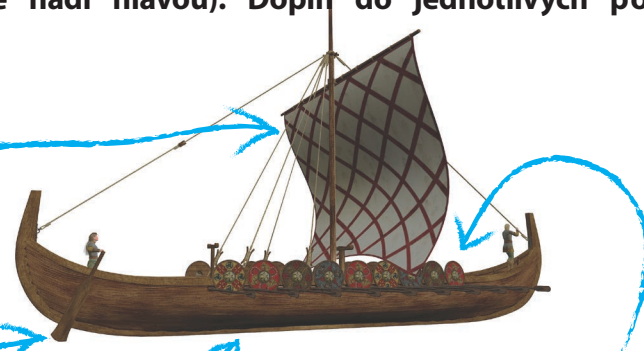
Vikingské lodě byly poháněny

buď *vesly*
nebo *plachtou*

Kormidlo sloužilo
..... *k řízení směru*
..... *plavby*

Vikingské lodě měly *nízký*
ponor, a tak mohly vplouvat i do ústí řek.

Vikingští bojovníci si na bok
lodě zavěšovali své *štíty*

Slované

3 Dopln chybějící slova do textu týkajícího se Kyjevské Rusi a Polska. Z vyznačených písmen vyjde jméno bájného zakladatele polského vládnoucího rodu a také jeho původní povolání.

Vládcí východních Slovanů se nazývali knížata a sídlili v **OPEVNĚNÝCH** hradištích. V 9. století ovládali významná hradiště na Kyjevské Rusi varjažská knížata, jako například v Novgorodě kníže **RURIK**. Jedním z nejvýznamnějších panovníků Kyjevské Rusi byl **VLADIMÍR**, který přijal křesťanství, aby se mohl oženit se sestrou byzantského **CÍSAŘE** a upevnit tak **SPOJENECTVÍ** mezi Byzancí a Kyjevskou Rusí. První historicky známý **POLSKÝ** kníže se jmenoval Měšek I. a vzal si za manželku dceru českého knížete Boleslava I. **DOBRAVU**. Dalším významným polským panovníkem byl jeho syn Boleslav Chrabrý, který byl prvním polským **KRÁLEM** a na čas se mu podařilo dokonce ovládnout **ČECHY**, odkud pocházela jeho matka.

Bájný zakladatel polského vládnoucího rodu se jmenoval **PIAST** a původně byl **ORÁČ** v podhradí Hnězdna. Který jiný slovanský kníže měl původně stejné povolání a byl rovněž zakladatelem vládnoucího rodu? *například Přemysl Oráč*

OPAKOVÁNÍ

1 Dopln pyramidu složení středověké společnosti.

šlechta	řemeslníci
panovník	zemědělci
obchodníci	duchovní

2 Spoj pojmy s jejich významem.

naturálie	pohlavní zdrženlivost kněží
feudum	člověk, který se zavázal k duchovní službě v klášteře
celibát	představený mužského kláštera
řeholník	léno, propůjčená půda
opat	dávky placené v zemědělských a řemeslných produktech

3 Seřad události, jak šly po sobě. Z písmen sestavíš jméno syna Karla Velikého a místo, kde byla roku 843 podepsána smlouva o rozdělení říše.

VE Maďaři poraženi v bitvě na Lechu	BOŽ rozpad Francké říše na 3 části	LU Chlodvík králem Francké říše	ÍK Karel Veliký franckým králem
DV majordomus Karel Martel porazil Araby	UN Fridrich Barbarossa podnikl tažení do severní Itálie	NÝ Jindřich Ptáčník králem východofrancké říše	
PO Karel Veliký korunován v Římě císařem			
RD boje o investituru			
- LU DV ÍK PO BOŽ NÝ VE RD UN
- Syn Karla Velikého a poslední panovník nerozdělené Francké říše se jmenoval **LUDVÍK POBOŽNÝ**
 Francká říše byla rozdělena na tři části smlouvou uzavřenou v roce 843 v místě zvaném **VERDUN**

4 Dopln text týkající se křížových výprav.

Cílem křížových výprav bylo osvobodit pro křesťany **POSVÁTNA** místa (Jeruzalém, Betlém, Nazaret) z rukou muslimů. Symbolem křížáků byl **KŘÍŽ** První křížovou výpravu vyhlásil **PAPEŽ** v roce 1095 a slíbil všem účastníkům **ODPUŠTĚNÍ** hříchů. Křížákům se podařilo dobýt **JERUZALÉM** a založili ve Svaté zemi čtyři křížácká království. Ta však nedokázala odolávat útokům Turků, a tak byly vyhlášeny další **KŘÍŽOVÉ VÝPRAVY** Na křížových výpravách mimo jiné také zbohatla města **BENÁTKY** a **JANOV**, která zajišťovala dopravu křížáků.

PRVNÍ STÁTNÍ ÚTVARY NA NAŠEM ÚZEMÍ

Sámová říše

1 Najdi chyby v textu a oprav je. Celkový počet chyb, které najdeš, je stejný jako údajný počet Sámových manželek.

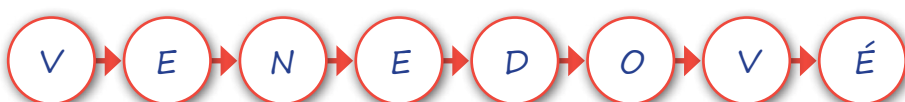
Slované žijící na našem území byli ohrožováni kočovnými ^{Avary} ~~Franky~~, kteří sídlili v oblasti dnešního ^{Maďarska} ~~Polska~~. V roce 623 se Slované pod vedením ^{frankého} ~~avarského~~ kupce Sáma spojili a povstali proti ^{neprátelským} ~~spřáteleným~~ Avarům, nad nimiž se jim ^{povedlo} ~~nepovedlo~~ zvítězit. Slované pod Sámovým vedením pak vytvořili celek, kterému se říká ^{kmenový svaz} ~~kmenové císařství~~. Vznik Sámovy říše znepokojil také frankého panovníka ^{Dagoberta} ~~Chlodvika~~ a ten hledal záminku, proč na Slované ^{zaútočit} ~~nezaútočit~~. Nakonec tuto záminku našel a došlo k bitvě u ^{Wogastisburgu} ~~Wogastisfeldu~~, kde byl Sáma ^{zvítežil} ~~porážen~~. Jedinou písemnou zmínku o Sámově říši najdeme v kronice ^{frankého} ~~avarského~~ kronikáře ^{Fredegara} ~~Dagoberta~~.

Sámo měl tedy
12..... manželek.

2 Seřad' události, jak šly po sobě. V tajence vyjde jméno, kterým byli nazýváni Slované ve Fredegarově kronice.

N Slované si volí Sáma za svého vůdce	E porážka Avarů roku 623	Ě rozpad Sáмова kmenového svazu	V nájezdy Avarů na slovanské území
O porážka Dagoberta u Wogastisburgu	V Sáмова smrt	E napadení frankých kupců na území Sámovy říše	D válka s Franckou říší

Fredegar nazýval Slované
VENEDOVÉ

Velká Morava

3 Dopiš do druhého řádku jména velkomoravských knížat a do kroužku k událostem vepiš číslo knížete, za jehož vlády se odehrály.

1. historicky známý kníže (asi 830 – 846)	2. kníže (846 – 870)	3. kníže (870 – 894)	4. kníže (894 – 906)
Mojmír I.	Rastislav	Svatopluk	Mojmír II.

2 příchod Konstantina a Metoděje	1 platil mírový poplatek frankému panovníkovi	
1 vyhnání knížete Pribiny z Nitry	3 vyhnání Metodějových žáků	3 křest Bořivoje a Ludmily
4 nájezdy kočovných Maďarů	3 největší územní rozsah Velké Moravy	2 válka s Franky

4 Rozhodni, zda jsou tvrzení týkající se Konstantina a Metoděje pravdivá. Písmena uvedená u pravdivých tvrzení zapiš do tajenky. (Tajenku zapisuj po sloupcích.)

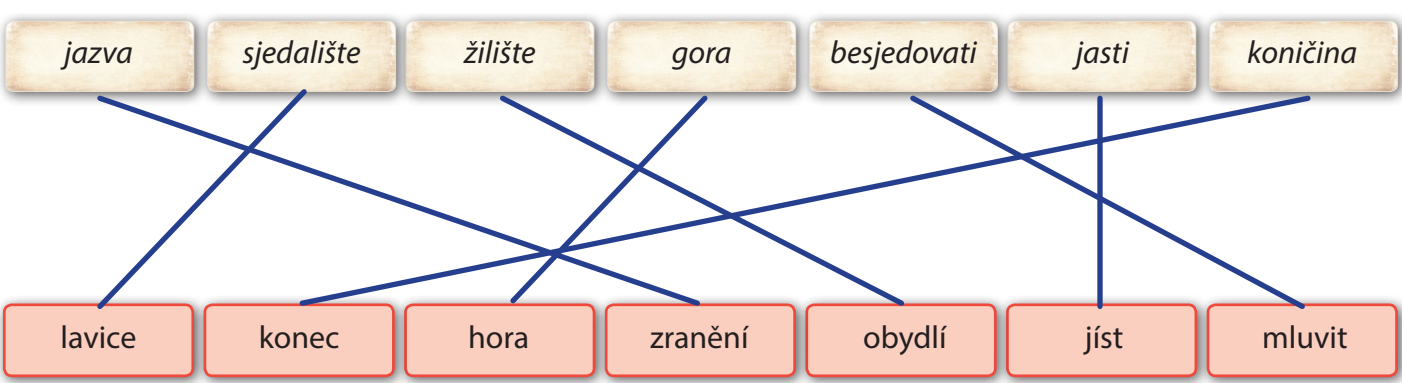
V Konstantin s Metodějem pocházeli z Řecka.	G Konstantin vytvořil nové písmo hlaholici.
E Na Velkou Moravu je pozval kníže Rastislav.	R Vydali se do Říma, aby se obhájili před papežem.
N Na Velkou Moravu je vyslal papež.	E Vydali se do Říma, aby navštívili Kristův hrob.
G Jako věrozvěstové jsou označováni, protože hodně cestovali.	A Konstantin přijal v Římě jméno Cyril.
L Do slovanského jazyka přeložili část bible.	D Konstantin v Itálii vstoupil do kláštera a krátce nato zemřel.
I Do slovanského jazyka přeložili některé bohoslužebné texty.	L Metoděj v Itálii vstoupil do kláštera a krátce nato zemřel.

Po svém příchodu na Velkou Moravu se Konstantin s Metodějem usadili nejprve u Mikulčic, později v dalším významném centru Velkomoravské říše, městě zvaném **VELIGRAD**

5 Zaškrtni fajfkou z následujících předmětů ty, které patří na velkomoravské hradiště.

6 Dokážeš spojit některá staroslověnská slova s jejich současným překladem do češtiny?

7 Zakresli do mapy přibližný rozsah Velkomoravské říše za vlády Svatopluka a vyznač, kde se nacházela hradiště Mikulčice a Staré Město u Uherského Hradiště.

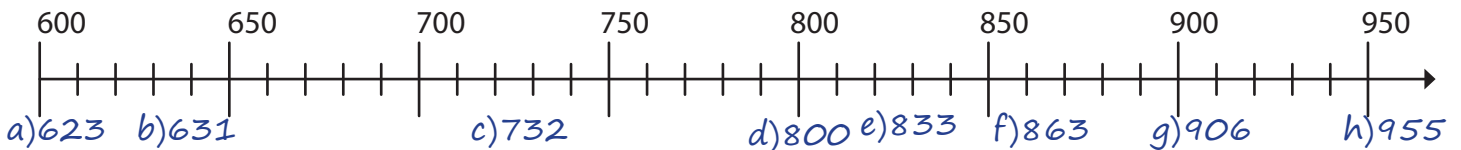
8 Podle mapy napiš, do kterých dnešních států Velká Morava zasahovala.

ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKÁ
 REPUBLIKA, POLSKO, MAĎARSKO

9 Vyznač na časové ose.

- a) povstání Slovanů proti Avarům
- b) bitva u Wogastisburgu
- c) bitva u Poitiers
- d) korunovace Karla Velikého římským císařem
- e) vyhnání knížete Pribiny z Nitry
- f) příchod Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu
- g) poslední zmínka o Velké Moravě
- h) bitva na Lechu

10 Vylušti doplňovačku. V tajence najdeš odpověď na otázku, jakou funkci zastával Metoděj na Velké Moravě a v Panonii.

1	H	R	A	D	I	Š	T	Ě			
2	P	R	I	B	I	N	A				
	K	O	N	C	I		3				
	L	A	T	I	N	A	4				
		5	B	O	Ř	I	V	O	J		
	M	I	S	I	O	N	Á	Ř	6		
		7	S	L	O	V	A	N	S	K	Á
		8	K	N	Í	Ž	E				
	A	Z	B	U	K	A	9				
		10	P	A	P	E	Ž				

1. Sídlo velkomoravských knížat se nazývalo... .
2. Nitranský kníže se jmenoval... .
3. Nákončí je název ozdoby, která byla připevněna na ... opasku.
4. Jazyk, v němž kázali frančtí kněží, byla... .
5. Český kníže, který přijal křest na dvoře knížete Svatopluka z rukou Metoděje, se jmenoval... .
6. Věrozvěst se označuje také jako
7. Po smrti Metoděje byla zakázána ... bohoslužba.
8. Velkomoravský panovník měl titul
9. Z hlaholice vznikla postupným vývojem
10. Hlava katolické církve se nazývá

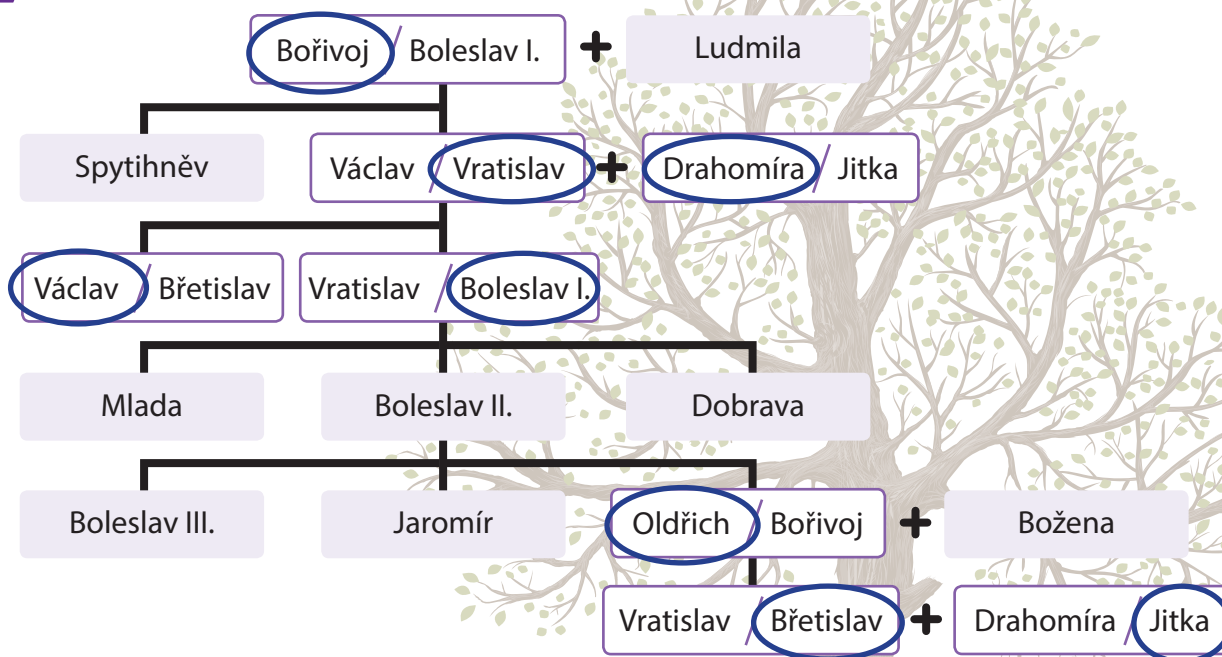
Metoděj byl velkomoravský a panonský **ARCIBISKUP**

11 Utvoř z dvojic věty.

Největší rozkvět zažila Velká Morava látky, sůl a koření.
Velká Morava se stala za vlády knížete Svatopluka.
Na Velkou Moravu se dovážely důležitou obchodní křižovatkou.
Z Velké Moravy se vyvážely uměleckého řemesla, především šperky.
Velmi ceněné byly výrobky kožešiny, kůže, vosk a stříbro.

ČECHY V DOBĚ KNÍŽECÍ

1 Zakroužkuj správné jméno v rodokmenu prvních Přemyslovců.

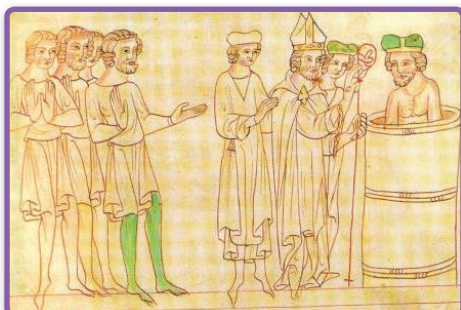

2 S pomocí rodokmenu doplň následující věty. Z vyznačených písmen sestav jméno místa, kde původně sídlili Přemyslovci.

Drahomíra byla Vratislavova **MANŽĚLKA**. Ludmilin vnuk se jmenoval **VÁCLAV**.
 Bratr knížete Václava se jmenoval **BOLESLAV**. Drahomíra byla Václavova **MATKA**.
 Oldřich byl Břetislavův **OTEC**. Nejmladší ze synů Boleslava II. se jmenoval **OLDŘICH**.
 Snacha kněžny Ludmily se jmenovala **DRAHOMÍRA**. Boleslav II. byl Oldřichův **OTEC**.
 Kníže Spytihněv byl Václavův **STRÝC**. Oldřichův bratr byl kníže **JAROMÍR**.

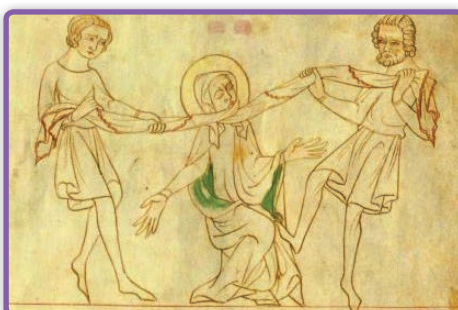
Přemyslovci tedy původně sídlili na místě zvaném **LEVÝ HRADEC**

3 Kdo to byl?

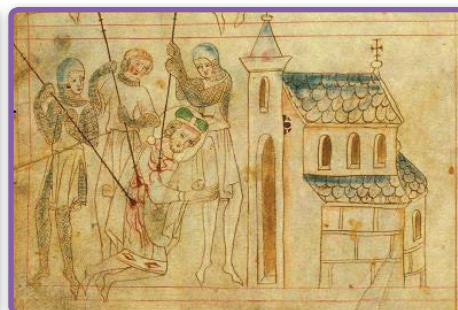
Byl společně se svou manželkou pokřtěn na dvoře velkomoravského knížete Svatopluka. Křest vykonal arcibiskup Metoděj.

KNÍŽE BOŘIVOJ

Byla uškrcena vrahy, které najala Drahomíra, aby se nemusela dělit o regentskou vládu.

KNĚŽNA LUDMILA

Byl zavražděn svým bratrem 28. září 935 ve Staré Boleslavi, když šel na ranní bohoslužbu do kostela sv. Kosmy a Damiána.

KNÍŽE VÁCLAV

4 O životě a smrti mučedníků a svatých vypráví takzvané legendy. Seřaď úryvky z první staroslověnské legendy o sv. Václavu podle toho, jak se asi události v předvečer a druhý den ráno 28. září 935 staly.

2 Časně zrána zvonili na jitřní. Jakmile Václav uslyšel zvon, řekl: Díky tobě, Pane, že ses mi dal dočkat tohoto jitra. I vstal a šel na jitřní. Hned v bráně jej dostihl Boleslav. Václav se naň ohlédl a řekl: Bratře, včeras nám dobře posloužil.

3 Kuchu Boleslava se naklonil ďábel a zkazil jeho srdce, že mu odpověděl: Nyní ti chci lépe posloužiti. Po těch slovech udeřil jej mečem po hlavě. Václav se obrátil a řekl: Co ti to napadlo, bratře? A po těch slovech jej uchoпил a srazil na zem.

4 Tu přispěchal jakýsi Tuža a ťal Václava do ruky. Ten poraněn na ruce pustil bratra a běžel do chrámu. Tu dva ďábli řečení Tira a Česta ubili jej v bráně chrámové. Hněvsa pak přiskočil a probodl mu bok mečem. Václav ihned vypustil svou duši se slovy: V ruce tvé, Pane, poroučím ducha svého.

1 Když nastala noc, shromáždili se ti zlí psi na dvorci jednoho z vrahů Hněvsy, zavolali Boleslava a s ním se usnesli na onom ďábelském záměru proti jeho bratru. [...] Iřekli: Až půjde na jitřní, tehdy si naň počiháme.

5 Seřaď události, jak šly po sobě. V tajence vyjde název prvního kláštera založeného v Čechách a jméno jeho první abatyše.

- L** založení pražského biskupství
- Ř** vražda knížete Václava
- A** Břetislav vydal první zákoník
- Í** Boleslav I. knížetem
- I** vláda kněžny Drahomíry
- J** Bořivoj zakládá Pražský hrad
- D** připojení Moravy k českému knížectví
- M** bitva na Lechu
- A** vyvraždění Slavníkovců

J → **I** → **Ř** → **Í** → **M** → **L** → **A** → **D** → **A**

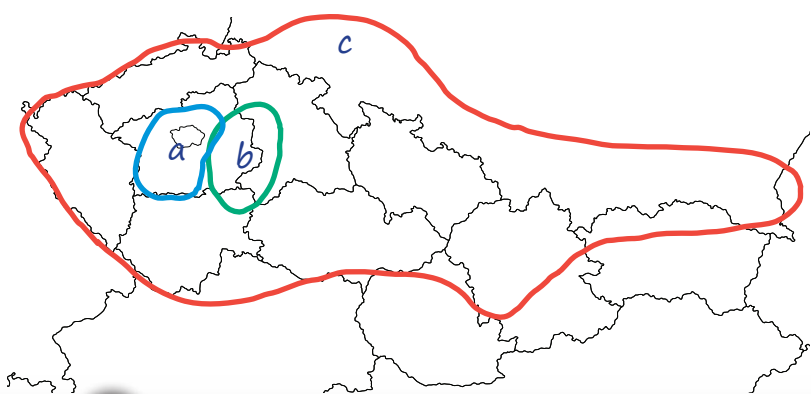
První klášter na území Čech byl ženský klášter svatého **JIRÍ** na Pražském hradě. Jeho první abatyší byla **MLADA**, dcera knížete **BOLESLAVA I.**... (doplň podle rodokmenu Přemyslovců).

6 Pomocí číslovky přiřaď, co k sobě patří. **1** - Břetislav, **2** - Boleslav I., **3** - Boleslav II.

- **2** první česká mince
- **3** Dětmara a Vojtěcha
- **2** denár
- **3** vyvraždění Slavníkovců
- **3** založení pražského biskupství
- **1** vládne nejstarší z rodu Přemyslovců
- **1** stařešinský řád

7 Zakresli do mapy území, které...

- a) ovládali Přemyslovci za vlády knížete Václava počátkem 10. století,
- b) ovládali Slavníkovci,
- c) ovládali Přemyslovci za vlády Boleslava III.

PRVNÍ ČEŠTÍ KRÁLOVÉ

1 Doplň tabulku s pomocí nápovědy. Z písmen sestavíš jméno dcery Přemysla Otakara I., která byla prohlášena za svatou. (Tajenku zapisuj po řádcích.)

	Dostal královský titul v roce ...	Dostal královský titul od ...	Dostal královský titul za ...	Udělený královský titul ...
Vratislav	(A) 1085	(N) Jindřicha IV.	(E) pomoc v boji o investituru	(Ž) nebyl dědičný
Vladislav II.	(K) 1158	(A) Fridricha Barbarossy	(-) pomoc při válečném...	(Č) měl být dědičný, ale...
Přemysl Otakar I.	(E) 1212	(S) Fridricha II. Sicilského	(K) pomoc při boji o trůn...	(Á) byl dědičný

S Fridricha II. Sicilského **A** 1085 **_** pomoc při válečném tažení do severní Itálie

E pomoc v boji o investituru **E** 1212 **N** Jindřicha IV. **K** 1158

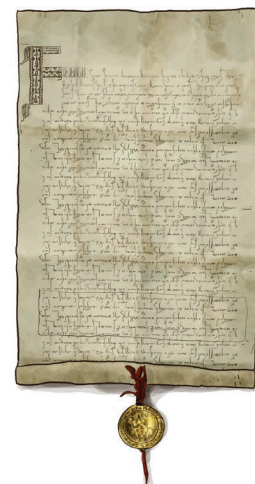
Á byl dědičný **Ž** nebyl dědičný **K** pomoc při boji o trůn římského krále

Č měl být dědičný, ale jeho potomkům se jej nepodařilo udržet **A** Fridricha Barbarossy

Dcera Přemysla Otakara I., která byla prohlášena za svatou, se jmenovala **ANEŽKA ČESKÁ**.

2 Vyber správnou odpověď. Z písmen sestavíš jméno místa, kde byla zobrazená listina vydána.

- Na obrázku je listina zvaná **A** Stařešinský řád. **B** Zlatá bula sicilská.
- Pečeť připojená k listině je **A** zlatá. **B** vosková.
- Listinu vydal **R** Jindřich Ptáčník. **S** Fridrich II. Sicilský.
- Tuto listinu obdržel **H** Vratislav II. **I** Přemysl Otakar I.
- Českému králi zaručovala **L** dědičný královský titul. **M** nedědičný královský titul.
- Listina byla vydána v roce **D** 1085. **E** 1212.
- Listina je psána **I** česky. **J** latinsky.

Listina byla vydána ve městě **BASILEJ**.

3 Rozhodni, co patří k nástupnictví podle stařešinského řádu a co k prvorozenectví.

Stařešinský řád	Prvorozenectví (primogenitura)
a), f), e)	b), c), d)

a) Korunu získává nejstarší z vládnoucího rodu.

b) Přemysl Otakar I.

c) Pokud nemůže prvorozený syn vládnout, korunu získává nejbližší mužský příbuzný zemřelého panovníka.

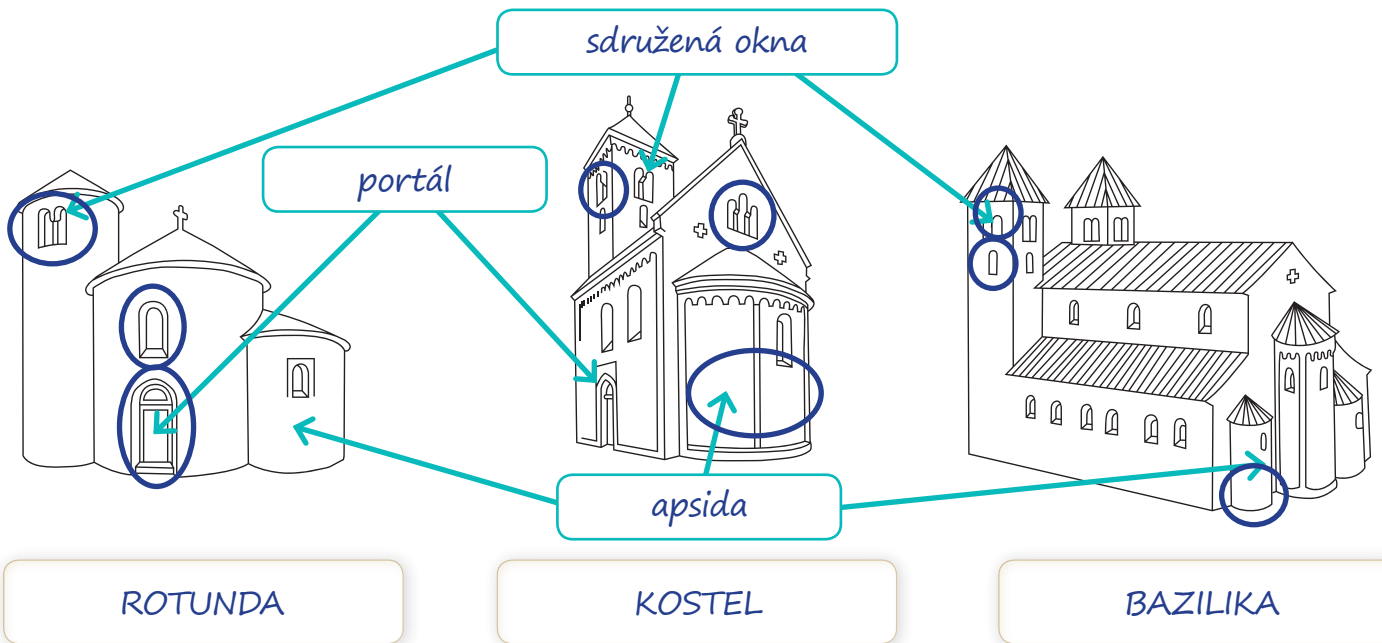
d) Korunu získává prvorozený syn po smrti svého otce.

e) Břetislav

f) „A proto vás ... prosím a zapřisáhám přísahou vaší věrnosti, aby mezi mými syny nebo vnuky vždy nestarší držel moc.“

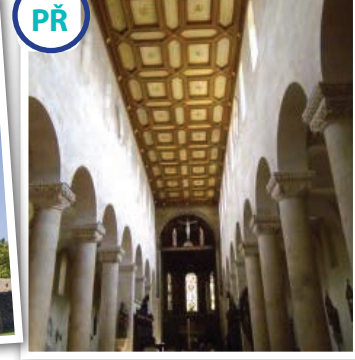
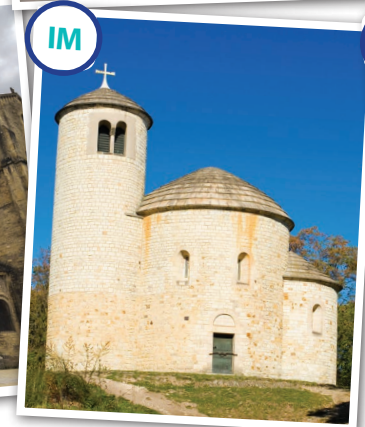
KULTURA RANÉHO STŘEDOVĚKU - ARCHITEKTURA

1 Dopln jednotlivé znaky románské architektury a názvy typů staveb:
portál | sdružená okna | apsida | bazilika | kostel | rotunda

2 U každé ze staveb v úloze 1 vyznač barevně alespoň tři místa, kde najdeš půlkruhový oblouk.

3 Vyber stavby, které jsou postaveny v románském slohu. Z písmen sestav jména dvou románských hradů, které najdeme v Čechách.

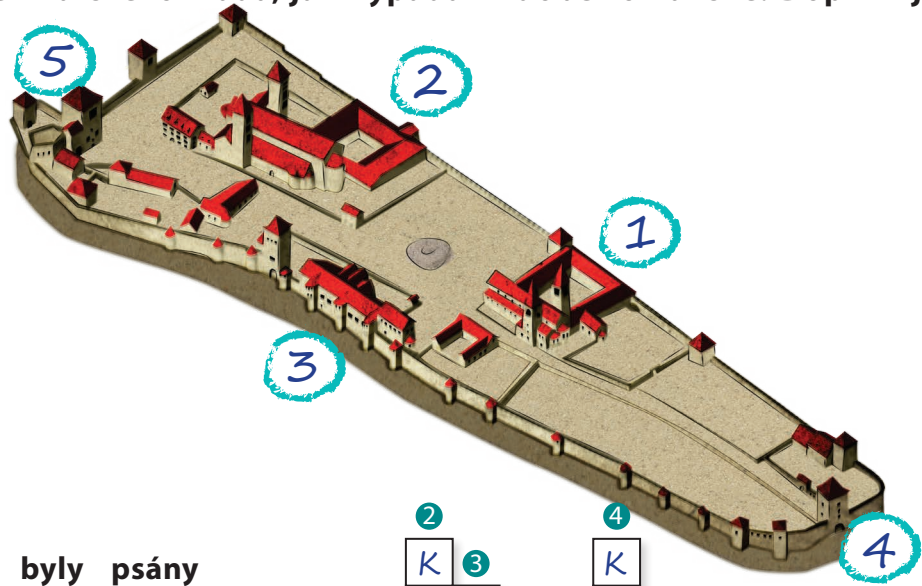

Dva románské hradě, jejichž pozůstatky se nám zachovaly dodnes, se jmenují CHEB a PŘIMDA

4 Na obrázku vidíš model Pražského hradu, jak vypadal v době románské. Doplň k jednotlivým stavbám jejich jména.

- 1 bazilika a klášter sv. Jiří
- 2 bazilika sv. Víta
- 3 královský palác
- 4 Černá věž
- 5 Bílá věž

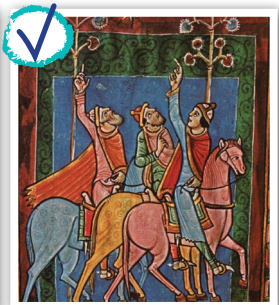
5 Středověké rukopisy byly psány ručně v kláštrech na pergamen. Co to je pergamen a jak se vyráběl, zjistíš, když vyluštíš následující křížovku a označená písmena použiješ k doplnění vět.

- Vodorovně:**
- 6. ozdobný prvek románských nástěnných maleb
 - 7. středověký sborový zpěv
 - 8. bohatě zdobený vchod do chrámu
 - 9. město na Moravě s románskou bazilikou, zapsané na seznamu památek UNESCO
 - 10. vnitřek kostelů zdobily malby
 - 11. představená ženského kláštera
- Svisle:**
- 1. Dalimilova
 - 2. autor nejstarší kroniky Čechů
 - 3. středověká ilustrace v rukopisech
 - 4. místo, kde žijí mniši
 - 5. románská církevní stavba s kruhovým půdorysem

Nejprve se (1-8) **OČISTILA** zvířecí kůže (z osla, vepře, kozy, ovce či hovězího dobytka) od chlupů, pak se (9-15) **NAPNULA** na rám, zdrsnila pemzou, potřela (16-22) **BĚLOBOU** a nakonec se hladila a leštila. Poté se pergamen ořízl a byl připraven k použití. Nevýhodou pergamenu byla jeho vysoká (23-26) **CENA**, proto se v některých případech původní text vyškral a pergamen se tak dal použít znovu.

6 Která z těchto uměleckých děl patří do doby románské? Zaškrtni.

OPAKOVÁNÍ

1 Seřad' osobnosti, jak žily po sobě, přiřad' jim čarou správný popis a dokonči věty.

1 Sámo

8 Přemysl Otakar I.

5 Drahomíra

7 Boleslav I.

4 Ludmila

3 Bořivoj

2 Konstantin

6 Sv. Václav

Český král, který získal dědičně královský titul v roce 1212 na základě listiny zvané **ZLATÁ BULA SICILSKÁ**

Jeden z věrozvěstů, vytvořil písmo hlaholici, při svém pobytu v Římě přijal jméno **CYRIL**

Manželka prvního historicky doloženého Přemyslovce, která byla společně s manželem pokřtěna na Velké Moravě. Zemřela tak, že byla **UŠKRCENA**

Český kníže kvůli vraždě svého bratra získal přízvisko Ukrotný. Razil první české mince, stříbrné **DENÁRY**

Francký kupec, který sjednotil Slované a porazil Franky v bitvě u **WOGASTISBURGU**

Kněžna, která se po smrti svého manžela stala regentkou a vládla za svého nezletilého syna. Nechala zavraždit svou tchýni **LUDMILU**

Český kníže, který byl zavražděn svým bratrem ve **STARÉ BOLESLAVI**

První historicky doložený Přemyslovec, přesunul sídlo rodu z Levého Hradce na **PRAŽSKÝ HRAD**

2 Přiřad' k letopočtům události.

631, 863, 935, 973, 1085, 1212

Vratislav II. obdržel královský titul **1085**

zavraždění knížete Václava **935**

bitva u Wogastisburgu **631**

Zlatá bula sicilská **1212**

založení pražského biskupství **973**

příchod Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu **863**

3 Přiřad' ke stavbě její jméno.

a bazilika sv. Jiří na Pražském hradě

b rotunda sv. Kateřiny ve Znojmě

c rotunda sv. Jiří na Řípě

d bazilika sv. Prokopa v Třebíči

VRCHOLNÝ A POZDNÍ STŘEDOVĚK - SPOLEČNOST

Venkov, město

1 Vylušti doplňovačku. V tajence vyjde označení člověka, který byl pověřen vrchností založením města nebo vesnice.

1 K O L O N I Z A C E
 2 D O Š K Y
 3 K L U Č E N Í
 4 H R Á Z D Ě N Ě
 5 C H O M O U T
 6 R O U B E N Ě
 7 R Y C H T Á Ř

1. osídlování nového území
2. svazky slámy použité na zakrytí střechy
3. odstraňování pařezů ve vykáceném lese
4. krátké trámy s kamenným nebo cihlovým zdívkem jsou typické pro domy ...
5. část postroje zvířat sloužící k zapřažení do pluhu
6. z dlouhých trámů se stavěly domy ...
7. osoba stojící v čele vesnice, zastupující vrchnost

Založením města nebo vesnice pověřovala vrchnost (šlechtic nebo panovník) osobu, která se nazývala **LOKÁTOR** (podle latinského „locus“ – místo). Ten měl za úkol najít lidi ochotné se v novém místě usadit a organizoval všechny náležitosti potřebné k založení obce. Často se po splnění tohoto úkolu stával rychtářem v daném místě. Která z osob na obrázku je asi lokátor?

2 Rozhodni, které ze vsí na zobrazených plánech jsou uspořádány kolem návsi a které podél hlavní cesty.

kolem návsi ~~podél hlavní cesty~~ kolem návsi ~~podél hlavní cesty~~ kolem návsi ~~podél hlavní cesty~~

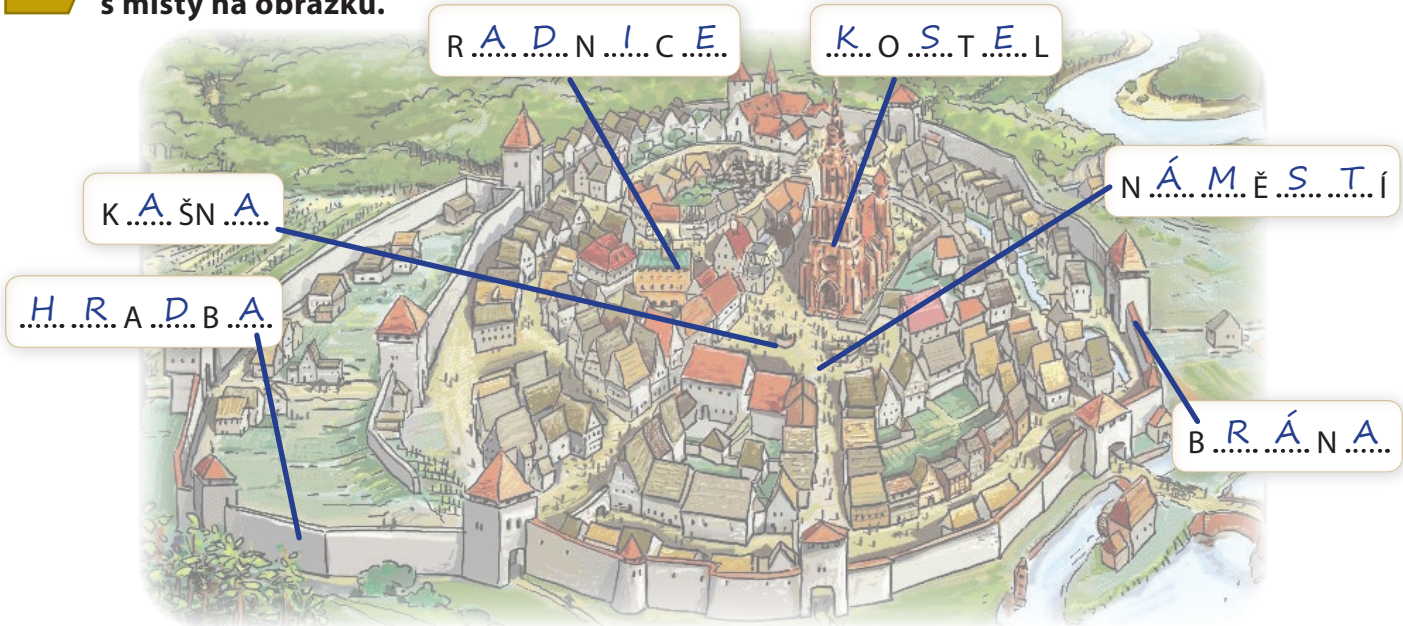
3 Zapiš do tabulky jednotlivé pojmy z období kolonizace a jména obcí, která jsou od nich odvozena.

- Újezd nad Lesy Červená Lhota Žďár nad Sázavou Lhóta Klučov Újezd u Průhonic
 Klučení Lhotka nad Labem Žďáření Klučenice Žďár nad Metují Újezd Písková Lhota

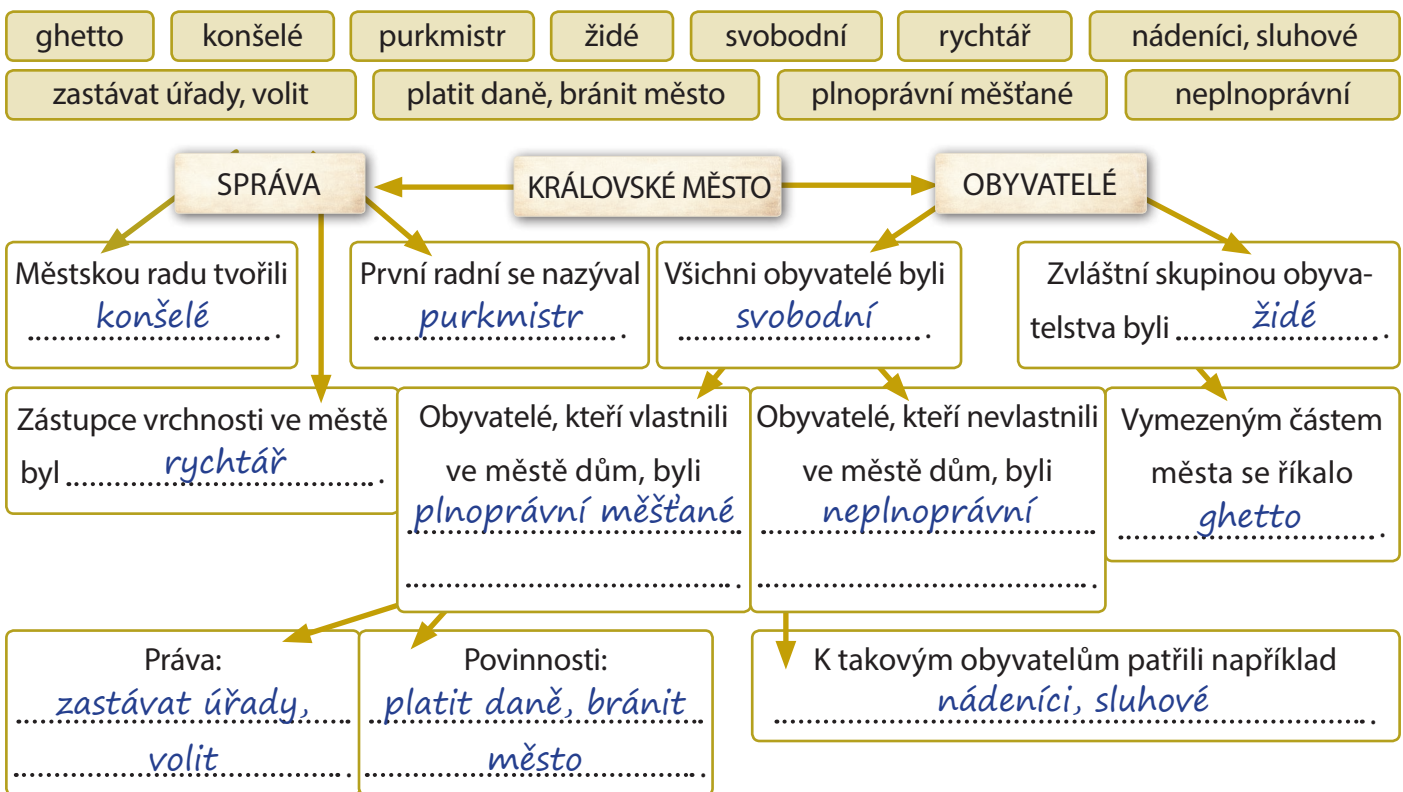
	pojem	názvy obcí
Odstraňování pařezů v pokáceném lese	Klučení	Klučov, Klučenice
Zalesněné území ohraničené vodním tokem nebo nápadnými přírodními znaky	Újezd	Újezd nad Lesy, Újezd u Průhonic
Získávání zemědělské půdy pomocí vypálení lesního porostu	Žďáření	Žďár nad Sázavou, Žďár nad Metují
Prominutí povinností vůči vrchnosti na určitou dobu	Lhóta	Písková Lhota, Lhotka nad Labem, Červená Lhota

4 Dopln̄ názvy jednotlivých staveb, které lze najít ve středověkém městě a spoj tyto stavby s místy na obrázku.

5 Dopln̄ s využitím nápovědy schéma týkající se středověkého královského města.

6 Dopln̄ k jednotlivým typům měst konkrétní příklady (jména měst).

Královské	Věnné	Poddanské	Horní	Lázeňské
PRAHA, BRNO, ČÁSLAV	HRADEC KRÁLOVÉ, MĚLNÍK	ČESKÝ KRUMLOV	JIHLAVA, KUTNÁ HORA	KARLOVY VARY

DĚJINY VÝZNAMNÝCH STÁTŮ A NÁRODŮ V EVROPĚ

1 Najdi chyby v textu a oprav je. Podle počtu chyb určíš, na kterém hradě v Čechách byly po jistou dobu uloženy říšské korunovační klenoty.

Svatá říše římská ~~měla~~ ^{neměla} dědičného panovníka, takže římský král byl volen ~~vždy, když stávající zemřel~~ ^{kurfiřti} jen když ~~vymřel jeho rod~~. Římského krále volili ~~fořti~~ ^{kurfiřti}, kterých bylo ~~osm~~ ^{sedm}. ~~Tři~~ ^{čtyři} z nich byli církevní hodnostáři, čtyři pak světští. Mezi nimi byl například český král ~~nebo polský král~~. Původně se museli na volbě jednomyslně shodnout, teprve Karel IV. zavedl změnu, kdy stačilo ~~pět~~ ^{nadpoloviční většina} hlasů, aby byl král zvolen.

5 chyb - Křivoklát	6 chyb - Pražský hrad
7 chyb - Karlštejn	8 chyb - Rabí

V době vlády Karla IV. a jeho synů byly říšské korunovační klenoty uloženy na hradě **KARLŠTEJN**, odkud byly odvezeny až za husitských válek.

2 Doplně do tabulky informace týkající se stoleté války.

Stoletá válka (1337 – 1453)	
Příčina	Spory o královskou korunu ve Francii
	Spory o Flandry
Válčící strany	Anglie x Francie
Významné bitvy	1346 – bitva u Kresčaku 1415 – bitva u Azincourtu
Johanka z Arku	Venkovská dívka
Výsledek války	Francie se ubránila, Angličanům zůstal na kontinentě pouze přístav Calais; Francie se stala velmocí.

3 Doplně text. Z vyznačených písmen sestavíš jméno postavy, která podle pověstí v této době v Anglii žila.

Za základ anglického parlamentu považujeme rok 1215, kdy král **JAN BEZZEMEK** vydal listinu zvanou **VELKÁ LISTINA SVŮBŮD**, v níž ustanovuje volený sbor pětadvaceti **BARONŮ**, kteří měli **DOHLÍŽET** na to, zda král a jeho úředníci dodržují zákony. Pokud by král odmítal zjednat nápravu, měli **PRÁVO** donutit ho k tomu jakýmkoli prostředky.

V době Jana Bezzemka žil údajně v Anglii **ROBIN HOOD**
Napiš, jak se proslavil: **JAKO ZBOJNÍK**

4 Dokonči větu zaškrtnutím správné možnosti.

- Papežské schizma je... ...současná vláda více papežů. ...název pro volbu papeže.
- Desátek byl... ...poplatek od věřících církvi. ...anglická délková míra.
- Odpustek byl... ...část střechy kostela. ...prominutí trestu za hřích.
- Koncil je... ...sněm, který volí římského krále. ...církevní sněm.

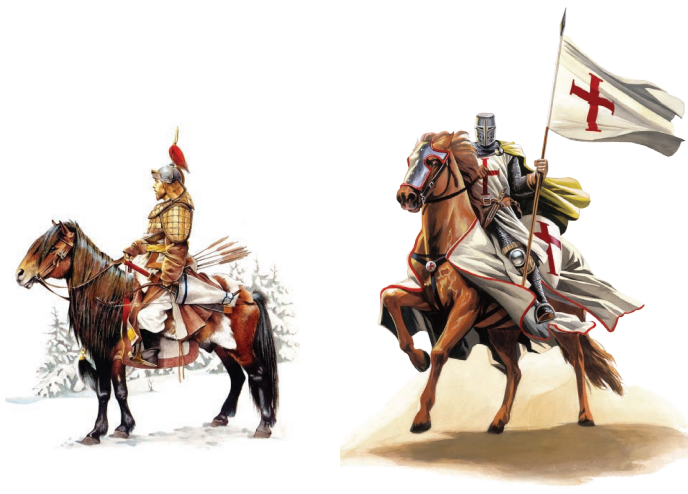
Východní a střední Evropa

5 Dopln správná slova do vět.

Ve 13. století zaútočili z východu na území Kyjevské Rusi Mongolové, kterým se také říkalo **TATAŘI**, v jejichž čele stál **ČINGISCHÁN** V ruských stepích založili obrovskou říši zvanou **ZLATÁ HORDA** Mongolové dokonce podnikli výpad až do střední Evropy a v roce 1241 zpusťovali Moravu. Teprve velkoknížeti Ivanovi III. se podařilo Mongoly **PORAZIT** a byl také prvním ruským vládcem, který se tituloval jako car (pochází z latinského slova caesar, stejně jako titul **CÍSAŘ**).

6 Na základě obrázku porovnej, jaký byl rozdíl mezi výzbrojí středověkých rytířů a mongolských válečníků.

Mongolové
LEHKÁ ZBROJ,
REFLEXNÍ LUKY,
MENŠÍ KONĚ ...

Rytíři
TĚŽKÁ ZBROJ,
BRNĚNÍ,
UZAVŘENÉ HELMY

Jižní Evropa

7 Seřaď historické události, které vedly ke sjednocení Španělska napsáním číslice 1 (nejstarší) až 6.

1 Vizigóti	5 dobytí Granady	3 malá křesťanská království
2 Arabové	6 konec reconquisty	4 Kastilsko - Aragonská unie

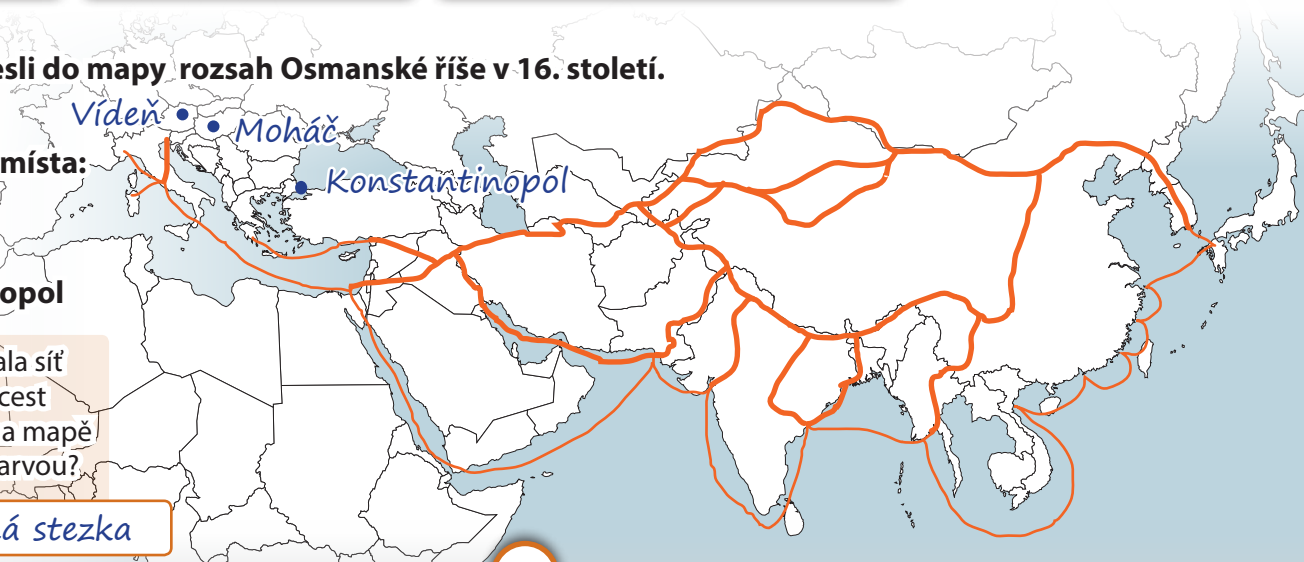
8 Zakresli do mapy rozsah Osmanské říše v 16. století.

Vyznač tato místa:

- Vídeň
- Moháč
- Konstantinopol

Jak se nazývala síť obchodních cest vyznačená na mapě oranžovou barvou?

hedvábná stezka

OBJEVNÉ PLAVBY

1 Rozliš příčiny a důsledky objevných plaveb. **P** - příčina, **D** - důsledek

D nová naleziště zlata a stříbra	P nedostatek drahých kovů	D zlepšování zeměpisných znalostí	P narušení obchodních cest Turky
P touha po bohatství říší na východě	D dovážení černých otroků z Afriky do Ameriky	D Španělsko a Portugalsko bohatnou a stávají se velmocemi	

2 Urči jména jednotlivých mořeplavců a vyber cestu, kterou se plavili.

1.
Jsem Portugalec a podařilo se mi obeplout nejjižnější výběžek Afriky, který jsem pojmenoval Bouřlivý mys.

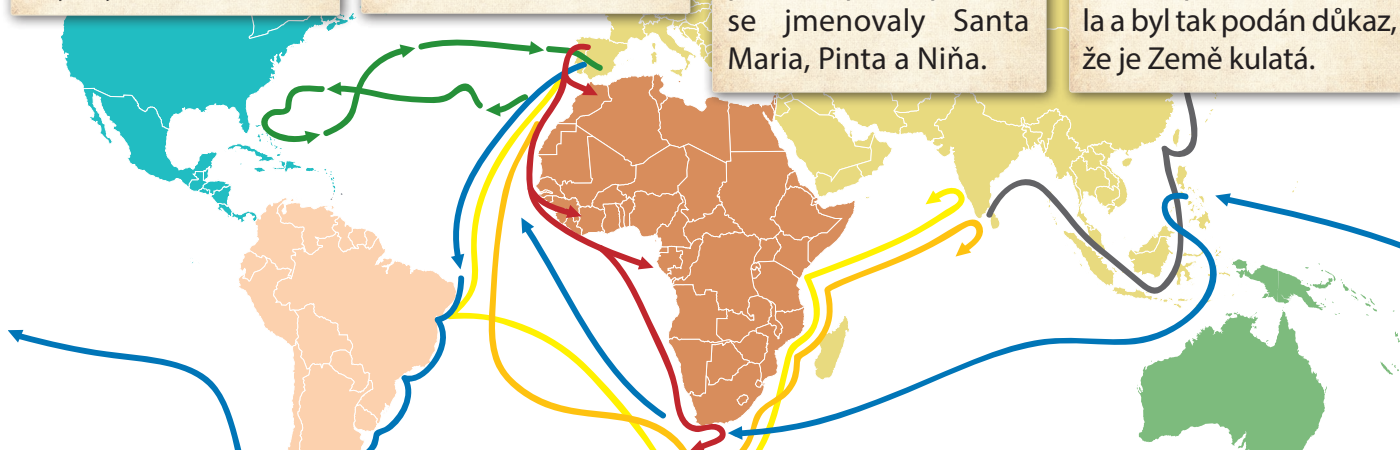
2.
Jsem Portugalec a jako první Evropan jsem se dostal do Indie obeplutím Afriky. Plavba mi trvala deset měsíců.

3.
Jsem Ital ve španělských službách a podnikl jsem celkem čtyři plavby na západ. Mé lodi, s nimiž jsem podnikl první plavbu, se jmenovaly Santa Maria, Pinta a Niña.

4.
Jsem Portugalec a vydal jsem se s 5 loděmi z Evropy na západ. Sám jsem sice zahynul na Filipínách, ale jedna má loď plavbu dokončila a byl tak podán důkaz, že je Země kulatá.

- Mořeplavec č. 1 jménem BARTOLOMEO DIAZ
- Mořeplavec č. 2 jménem VASCO DA GAMA
- Mořeplavec č. 3 jménem KRYŠTOF KOLUMBUS
- Mořeplavec č. 4 jménem FERNAO DE MAGALHAES

3 Vyber správné možnosti. Které z těchto zvířat a plodin se díky zámořským objevům dostaly do Evropy? Z písmen sestaviš jméno muže, po němž byl pojmenován nově objevený kontinent.

AM

VAS

ER

IGO

CO

VES

PUC

GA

MA

CI

Protože prvním, kdo dospěl k názoru, že Kolumbus objevil nový kontinent, byl cestovatel AMERIGO VESPUCCI....., byl kontinent nazývaný původně Nový svět pojmenován AMERIKA.....

CÍRKEVNÍ ARCHITEKTURA

V období románského slohu se stavěly tři základní typy kostelů – rotundy, tribunové kostely a baziliky (na obrázku bazilika Notre Dame v Poitiers). Mezi **typické znaky** románského slohu patří půlkruhový oblouk a klenuté stropy na masivních zdech a sloupech, které byly zakončeny ozdobnými hlavicemi.

V období gotiky se objevuje nový typ církevní architektury – katedrála (na obrázku katedrála Notre Dame v Paříži). Mezi **typické znaky** gotiky patří protažení staveb do výšky a jejich zúžení, lomený oblouk spolu s vnitřním a vnějším opěrným systémem. Na gotických katedrálách nacházíme fiály (ozdobné věžičky), chrlice a rozety (zdobená kruhová okna).

Renesanční architekti se inspirovali antickým Římem. Mezi **typické prvky** renesančních staveb patří kupole (S. Maria del Fiore ve Florencii), místo lomených oblouků se používají kruhové, u oken se setkáváme s jednoduchými obdélnými tvary. Nákladnější stavby si nechávají stavět nově také měšťané. Typickými znaky staveb jsou sgrafita, římsy a arkády.

SVĚTSKÁ ARCHITEKTURA

Hrady (na obrázku Castillo del Loarre) sloužily především jako pevnosti k obraně před nepřítelem. Byly stavěny tak, aby ovládaly kraj i jeho obyvatele. Hrady byly tvořeny obytným palácem pro panovníka nebo šlechtu, hradbami, příkopem a věžemi.

Gotika je obdobím největšího rozvoje hradů. Nejrozšířenější jsou hrady bergfritové, jejichž základem je věž (na obrázku hrad Loket), a hrady typu kastel s více válcovými věžemi v hradbách. Menším šlechtickým sídlem, postaveným z kamene nebo ze dřeva, byla tvrz.

V období renesance vznikají nové typy staveb – zámky (na obrázku zámek Nelahozeves), vily, paláce. Tyto stavby již neměly funkci obrannou, ale spíše reprezentativní. Kromě kamene se také ve větší míře začínají používat cihly.

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Románské malířství – fresky nebo iluminace (na obrázku Kodex vyšehradský, 1085) – se vyznačuje většinou strnulými a schematicky namalovanými postavami, jasně vyznačenými obrysy postav a předmětů a nápadnými gesty.

Na gotických obrazech – freskách nebo deskových obrazech (na obrázku Zmrtvýchvstání Krista, kol.1380) – již nacházíme konkrétní vyobrazení osob a krajiny, objevuje se i jiná než náboženská tematika.

Renesanční malíři zobrazují scény z každodenního života, témata z antické mytologie, ale nadále i náboženská témata (S. Botticelli – Klanění tří králů, 1475). Častěji se také setkáváme s portréty. V malbě se uplatňuje perspektiva, umělci více využívají barev k zpodobnění světla a stínu.

ŠTAUFOVÉ V ŘÍŠI

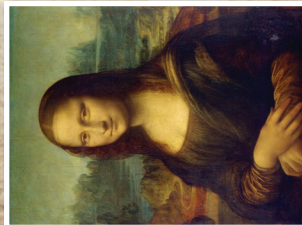
Gotika

PLANTAGENETI V ANGLII

ROD VALOIS VE FRANCII

Replika
Gutenbergova
tiskařského stroje

Leonardo da Vinci -
Mona Lisa

HABSBURKOVÉ V ŘÍŠI

Renesance

druhá křížová výprava

cesta Marca Pola

Čingischán vládce mongolské říše

Dante Alighieri - Božská komedie

morová epidemie v Evropě

stoletá válka

Portrét D. Alighieriho od Sandra Botticelliho

dobytí Cařihradu Turky –

Bartolomeo Diaz dosáhl Mysu Dobré naděje –

první výprava Kryštofa Kolumba –

Vasco de Gama přistál v Indii –

Martin Luther uveřejňuje své teze –
počátek reformace –

do 1603 – vláda Alžběty II. v Anglii (alžbětinská doba) –

1618 – české stavovské povstání
1648 – vestfálský mír –
konec třicetileté války –

1158 – Vladislav II. získal královský titul

1212 – zlatá bula sicilská
– dědičný královský titul pro české panovníky

1278 – bitva na Moravském poli

1306 – smrt Václava III.
– vymření Přemyslovců po meči

1344 – povýšení pražského biskupství na arcibiskupství

1346 – do 1378 – vláda Karla IV.

1415 – upálení Mistra Jana Husa
– počátek husitských válek

1437 – smrt Zikmunda Lucemburského
– konec vlády Lucemburků

1453

1471 – Vladislav Jagellonský českým králem
– počátek vlády Jagellonců v Čechách

1488

1492

1498

1517

1526

1558

1618

1648

Vladislav II.

Přemysl Otakar I.

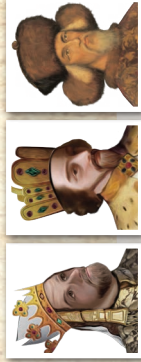
Václav I.

Přemysl Otakar II.

Václav II. – Václav III.

LUCEMBURKOVÉ

HUSITSKÉ
VÁLKY

Karel IV. Václav IV. Zikmund

Jiří z Poděbrad

Ladislav Pohrobek

JAGELLONCI

Vladislavský
sál

Vladislav Jagellonský Ludvík Jagellonský

Vladislavské zřízení zemské

– smrt Ludvíka Jagellonského
– konec vlády Jagellonců

HABSBURKOVÉ

TRICETILETÁ VÁLKA

SOCHAŘSTVÍ

Románské sochařství bylo spojeno téměř výhradně s architekturou – ornamentální reliéfy, sochařská výzdoba portálů (na obrázku Conques, kol. 1100) a hlavice sloupů.

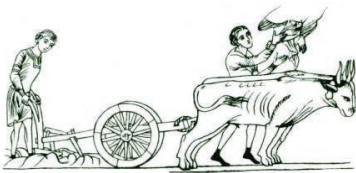

Gotické sochy (na obrázku apoštolové z dílny Pavla z Levoče, 1500 – 1520) nestály většinou samostatně, ale byly součástí staveb a oltářů. Sochy byly vytvářeny buď z kamene, nebo ze dřeva (hlavně lipového).

Poprvé od antiky se objevují volně stojící sochy. Umělci vyjadřují dramatickosti scény zobrazením emocí v obličejích (Michelangelo – Pietà, 1498 - 1499) nebo gesty. Objevují se i jezdecké sochy a busty významných osobností.

ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA

Těžký pluh

– objevuje se v 5. století ve slovanských zemích.

Jho – používáno

od starověku, později nahrazeno chomoutem.

Chomout – objevuje

se v Evropě v 9. století, rozšířil se ve 12. století.

Podkovy – objevují

se v Evropě v 6. století, v Čechách v 10. století.

VĚDA A TECHNICKÝ POKROK

Vzdělání bylo možné získat nejprve jen v kláštrech, později také v neklášterních školách a na univerzitách. Výuka na univerzitě se skládala z gramatiky, rétoriky, dialektiky, aritmetiky, geometrie, astronomie a hudby.

Vodní mlýn

Větrný mlýn

Lihýř je nejstarší regulátor chodu hodin, který byl vytvořen neznámým vynálezcem. Na svou dobu vrchol přesnosti, denně se zpožďoval nebo předcházel o 10 – 20 minut. Později se k regulaci chodu hodin začalo využívat přesnější kyvadlo.

Využití spirálové pružiny umožnilo sestavit také **kapesní hodinky** (1500), které díky svému tvaru a místu, kde byly sestaveny, dostaly název „norimberské vejce“.

Sluneční hodiny

Dalekohled (1609) sestavený G. Galileem se skládal ze spojky a rozptylky (a dokázal tak pozorovaný předmět nejen zvětšit, ale i přiblížit) a zvětšoval 8 x. Další modely zvětšovaly již 20 x a s jejich pomocí Galilei pozoroval například jako první Jupiterovy měsíce nebo skvrny na Slunci.

Mikroskop se dvěma vypouklými čočkami sestavil Angličan C. Drebbel, ačkoli o jeho přívětivost se dodnes vedou spory. Od roku 1623 pak vyráběl vylepšené složené mikroskopy G. Galilei. A. van Leeuwenhoek jím jako první v polovině 17. století viděl a popsal lidské buňky.

Teploměr (1607) sestavený G. Galileem neměl ještě stupnici a využíval zvětšování a smršťování bubliny vzduchu k pohybu vodního sloupce v připojené trubici. Na rozdíl od dnešních teploměrů tak při oteplení hladina klesala a při ochlazení stoupala.

DĚJINY ČESKÝCH ZEMÍ - POSLEDNÍ PŘEMYSLOVCI

1 Dopln k jednotlivým životopisným údajům jména osob.

V šestnácti letech zdědil po smrti svého otce korunu českou a polskou. Byl zavražděn v Olomouci roku 1306 a jím vymřel rod Přemyslovců po meči.	Václav III.
Vládl v Čechách 22 let a za jeho vlády Čechy vzkvétaly, protože nevedl téměř žádné války a navíc Čechy produkovaly 40 procent všeho vytěženého stříbra v Evropě. Nechal razit stříbrnou minci zvanou pražský groš.	Václav II.
Vládl v Čechách jako poručník za nezletilého krále. Svého bratrance, kterého měl v opatrování, věznil na Bezdězu. Jeho vojska drancovala Čechy.	Ota Braniborský
Český král, účastnil se křížové výpravy do Litvy a založil zde přístav Královec. Král železný a zlatý. Ucházel se také o korunu krále Svaté říše římské.	Přemysl Otakar II.
Dědička polského království, manželka českého krále. Po jeho smrti v roce 1305 se stala ve svých sedmnácti letech vdovou.	Eliška Rejčka

2 Vyber správnou možnost (i víc než jednu). Z písmen sestavíš název světoznámého literárního díla, v němž se objevuje český král Přemysl Otakar II. jako jedna z významných evropských historických osobností.

Český král Přemysl Otakar II. rozšířil území českého státu až k **A**) Severnímu – **B**) Jaderskému moři. K českým zemím připojil **O**) Rakousy – **P**) Polsko – **T**) Uhry – **Z**) Korutany – **S**) Štýrsko a účastnil se také křížové výpravy. Ucházel se dokonce o korunu krále **K**) Svaté říše římské – **U**) Francie. Volitelé římského krále, kteří se nazývali **I**) probošti – **A**) kurfiřti, se však obávali, že by vládl příliš pevnou rukou, a zvolili králem Rudolfa Habsburského. Český král **K**) odmít – **D**) neodmítl volbu Rudolfa Habsburského uznat a mezi oběma panovníky tak došlo k **P**) usmíření – **O**) boji. S podporou několika českých spojenců se Rudolfovi podařilo Přemysla donutit, aby se vzdal všech získaných území a ponechal si jen **M**) Čechy a Moravu – **F**) Korutany. Přemysl se **S**) smířil – **E**) nesmířil s touto situací, a tak **D**) došlo – **E**) nedošlo k novému boji. Nakonec byl Přemysl Otakar II. **I**) poražen – **T**) zajat – **E**) zabit v bitvě na Moravském poli roku 1278.

Přemysl Otakar II. se objevuje jako jedna z významných historických osobností evropských dějin v díle **BOŽSKÁ KOMEDIE**....., jehož autorem je (doplň) **DANTE ALIGHIERI**.....

3 Seřad' události, jak šly po sobě. Ze slabik sestavíš nápis, který se nachází na jedné straně pražského groše.

- PRA** Václav II. nastupuje na český trůn **SI** Braniboři v Čechách
GR volba R. Habsburského řím. králem **SES** vražda Václava III.
OS bitva na Moravském poli **GEN** začíná se razit pražský groš

LÍC

RUB

GR OS SI PRA GEN SES

Stříbrná mince zvaná pražský groš měla na líci napsáno *Z Boží milosti král český*, latinsky *DEI GRATIA REX BOEMIE*, na rubu potom nápis *Groše pražské*, latinsky **GROSSI PRAGENSES**..... Označ na obrázku, které strana je **líc** mince (přední strana) a která její **rub** (zadní strana).

4 Významným nalezištěm stříbra byla Kutná Hora. Jak vypadala těžba stříbra a jeho následné zpracování, ukazuje knižní iluminace z období pozdního středověku. Na základě popisu těžby spoj popisky s obrázky.

1) Ke kopání se používal mlátek a želízko, kterým horníci vytrvale kopali do skály. 2) Každý horník měl na pomoc pacholka, který z rudy odstranil kámen a naložil ji do necek. 3) Materiál se nacpal do volského měchu a hašplovníci, kteří obsluhovali rumpál, ho vytáhli nahoru. 4) Pak se ruda rozbíjela palicemi a rozměľňovala na prach a 5) promývala. 6) Nakonec se ze stříbra razily mince.

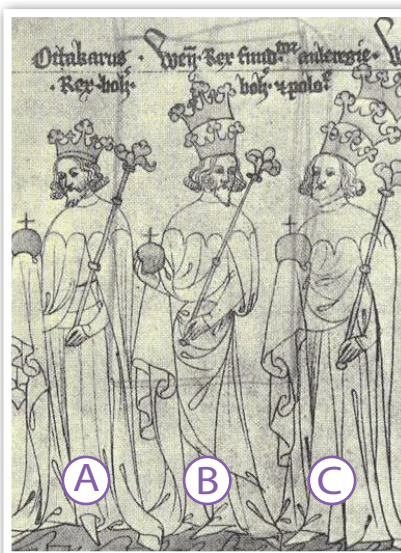
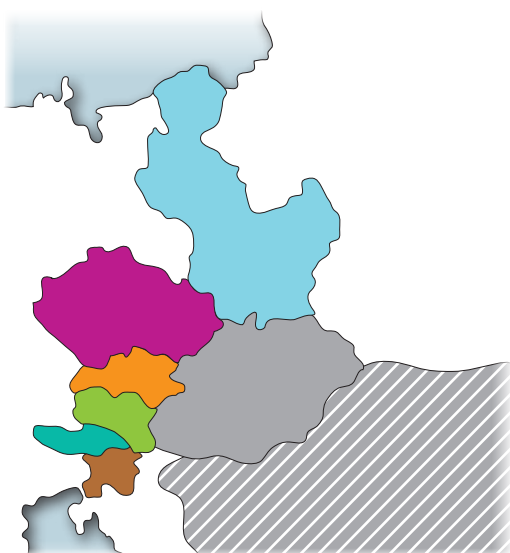

5 Ke které události se vztahuje tento popis ze Zbraslavské kroniky?

„Na vysokém onom hradě držáni jsou pod krutou stráží Němců cizozemců a bylo jim prý tam trpěti až i hrubé nedostatky – sotva třem osobám domácím a známým dovoleno jest obsluhovati je co do nejn nutnějších potřeb osobních. Kralevisi Václavovi často chybělo jídlo, což vyprávět vzbuzuje lítost; zřejmě mu scházel i chléb, když po ránu hladový vstával; takto už několik let tam prožíval v odřených šatech.“

UVĚZNĚNÍ VÁCLAVA II. OTOU BRANIBORSKÝM

6 Ke jménům posledních Přemyslovců v pravém sloupečku dopiš čísla území, které každý z nich ovládal, a písmeno podle vyobrazení ve Zbraslavské kronice.

Přemysl Otakar II.
A 1, 4, 5, 6, 7
Václav II.
B 1, 2
Václav III.
C 1, 2, 3, 8 - (částečně)

OPAKOVÁNÍ

1 Spoj pojmy s jejich významem.

purkmistr	→	církevní sněm
klučení	→	stříbrná mince ražená v Praze
rychtář	→	odstranění pařezů v pokáceném lese
koncil	→	první a nejvýznamnější radní ve městě
jarmark	→	prominutí trestu za hřích
odpustek	→	výroční trh
groš	→	zástupce vrchnosti

2 Rozhodni, zda se mohli setkat. Z písmen sestavíš jméno hradu, kde strávil část svého dětství budoucí král Václav II.

			ANO	NE
1. Václav II.	+	Rudolf Habsburský	B	Š
2. Vasco da Gama	+	Václav II.	V	E
3. Přemysl Otakar II.	+	Ota Braniborský	Z	I
4. Václav III.	+	Eliška Přemyslovna	D	H
5. Kryštof Kolumbus	+	Isabela Kastilská	Ě	O
6. Bartolomeo Diaz	+	Vasco da Gama	Z	V

tajenka: **BEZDĚZ**

3 Spoj události s panovníky.

objev ložisek stříbra v Kutné Hoře	→	Přemysl Otakar II.	→	založení Zbraslavského kláštera
po dobu jeho nezletilosti vládl bratranec	→	Václav II.	→	založení Královce u Baltského moře
vymření Přemyslovců po meči	→	Václav III.	→	spojení české, polské a uherské královské koruny
			→	vojenské tažení do Polska
			→	bitva na Moravském poli

4 Najdi chyby v textu o zámořských objevech a oprav je.

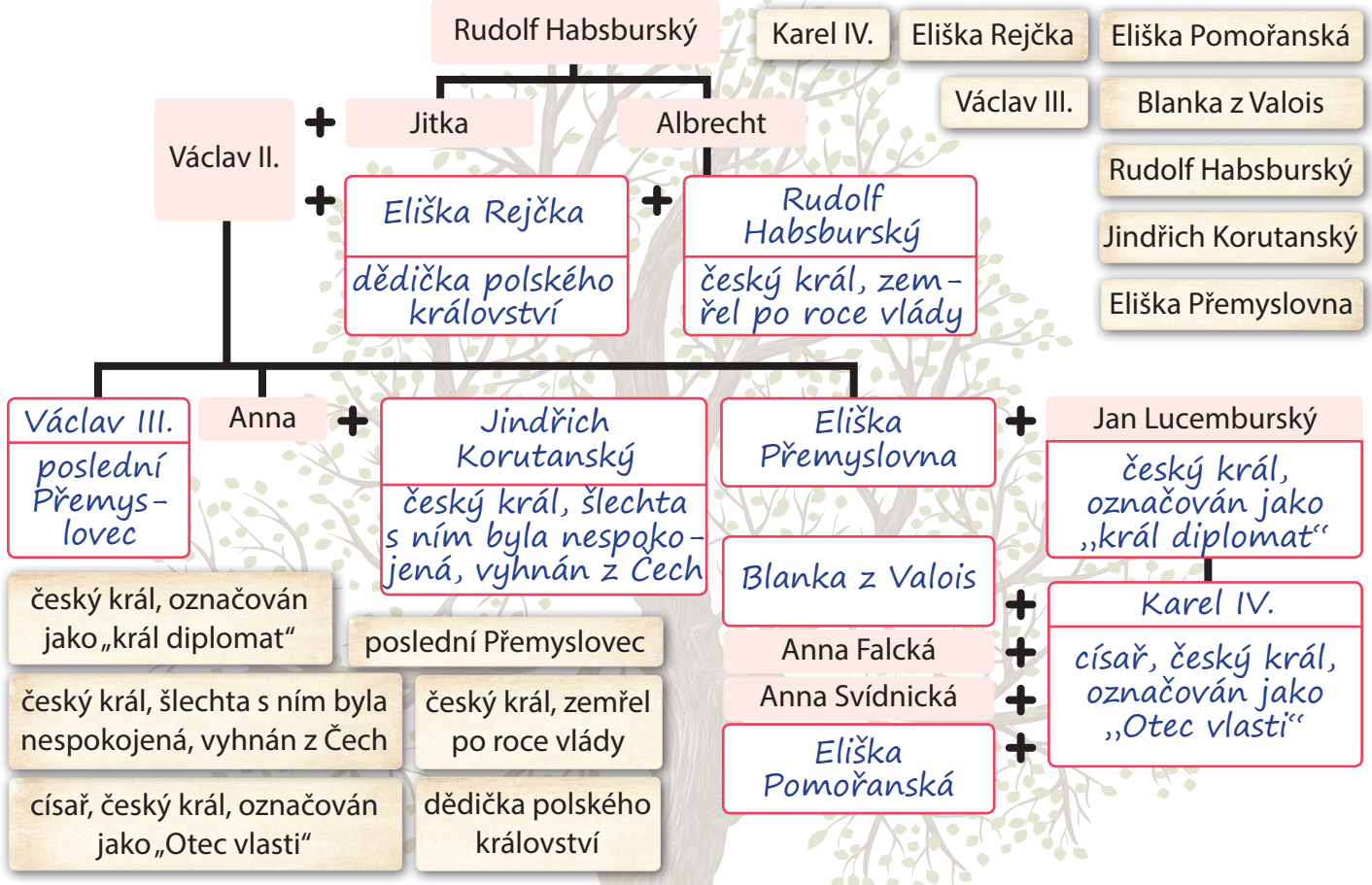
Jako první se vydávali na objevné plavby ~~Francouzi~~ ^{Portugalci}, kteří se plavili podél pobřeží Afriky na jih. ~~Nejjihnější~~ ^{Nejvýchodnější} výběžek Afriky obeplul Bartolomeo Diaz, ale prvním, komu se podařilo obeplutím Afriky dosáhnout Indie, byl ~~Fernando Magalhaes~~ ^{Vasco da Gama} v roce 1498. ~~Portugalský~~ ^{Italský} mořeplavec Kryštof

Kolumbus se vydal na cestu na západ a v roce ~~1495~~ ¹⁴⁹² dosáhl ostrova San Salvador. Protože ~~věděl~~ ^{nevěděl}, že objevil nový kontinent, pojmenoval jeho obyvatelé Indiány. Důkaz o tom, že je Země kulatá, podala ale až výprava ~~anglického~~ ^{portugalského} mořeplavce ~~Ameriga Vespucciho~~ ^{Fernaã de Magalhaese}.

LUCEMBURKOVÉ NA ČESKÉM TRŮNĚ

1 Doplň rodokmen posledních Přemyslovců, Habsburků a Lucemburků. K některým jménům patří také krátký popis.

2 Doplň chybějící slova do textu o Janu Lucemburském.

Jan Lucemburský se ve čtrnácti letech oženil s *Eliškou Přemyslovnou* a stal se českým *králem* Postupem času ztratil o vnitřní záležitosti Českého království zájem a většinou se zdržoval v cizině, proto se mu říkalo *král cizinec* K českým zemím připojil *Chebsko* , Lužici a část Slezska. Ještě za jeho života byl jeho syn *Karel* korunován římským králem. Od mládí trpěl král Jan oční chorobou a na sklonku života byl již zcela *slepý* , přesto se zúčastnil roku *1346* bitvy *u Kresčaku* , v níž padl. Před svou smrtí pronesl údajně, že „Toho bohdá nebude, aby *český král z boje utíkal*“

Jan Lucemburský na dobové kresbě

3 Vyber z těchto osobností ty, s nimiž se mohl setkat Jan Lucemburský. Ke každé osobnosti přiřaď její popis.

- Petr z Aspeltu **B** Jan Bezzemek **C** Johanka z Arku **A** Blanka z Valois **D**
 Jindřich Korutanský **F** Sulejman Nádherný **E**

- A** francouzská hrdinka, která bojovala ve stoleté válce **B** mohučský arcibiskup **C** anglický král
D francouzská princezna **E** turecký sultán **F** český král

4 Doplň údaje související s Karlem IV. Z písmen sestaviš, co je vyobrazeno na pečeti Karlovy univerzity, která se dodnes používá.

Nejprve se stal **M A R K R A B Ě T Ě M** moravským.

Původně se jmenoval **V Ā C L A V**.

Podarilo se mu dosáhnout povýšení pražského biskupství na **A R C I B I S K U P S T V Ī**.

Vybudoval hrad **K A R L Š T Ě J N**, kde měly být uloženy korunovační klenoty.

V mládí byl vychováván ve **F R A Ň C I I**.

Zahájil stavbu **K A T E D R Á L Y** sv. Víta, jejímiž staviteli byl Matyáš z Arrasu a Petr **P A R L Ě Ř**.

V roce 1348 založil **N O V Ě M Ě S T O** pražské s největším náměstím v Evropě.

Nechal zhotovit novou korunu, nazývanou **Š V A T O V Ā C L A V S K A**.

Od roku 1346 byl **Č E S K Ý M** králem a také králem Svaté říše římské.

Byl nazýván **O T Ě C V L Ā S T I**.

K A R E L K L E Č Í P R Ě D S V A T Ý M V Ā C L A V E M

5 Přečti si text a odpověz na otázky.

*„**A** tak, aby naši věrní obyvatelé království, kteří bez ustání lační po plodech vědění, se nemuseli v cizích zemích doprošovat almužny, ... a aby se ti, jež vyznamená vrozená bystrost a nad ni, stali poznáním věd vzdělanými, a nebyli již více nuceni a za zbytečné mohli pokládat, za účelem vyhledávání věd kraj světa obcházet, k cizím národům se obracet, ... “*

Kdy byla listina vydána? 1348 Z kterého dokumentu text pochází? ZAKLÁDACÍ LISTINA U. K.
 Co znamená vyjádření „lační po plodech vědění“? CHTĚJÍ SE VZDĚLÁVAT

6 Přiřaď k jednotlivým stavbám z doby Karla IV. jejich jména.

- a Staroměstská mostecká věž
- b Karlštejn
- c Karolinum
- d Chrám sv. Víta

7 Vyber k jednotlivým rokům v prvním sloupci správné události a doplň tak podle barev údaje týkající se Karlova mostu.

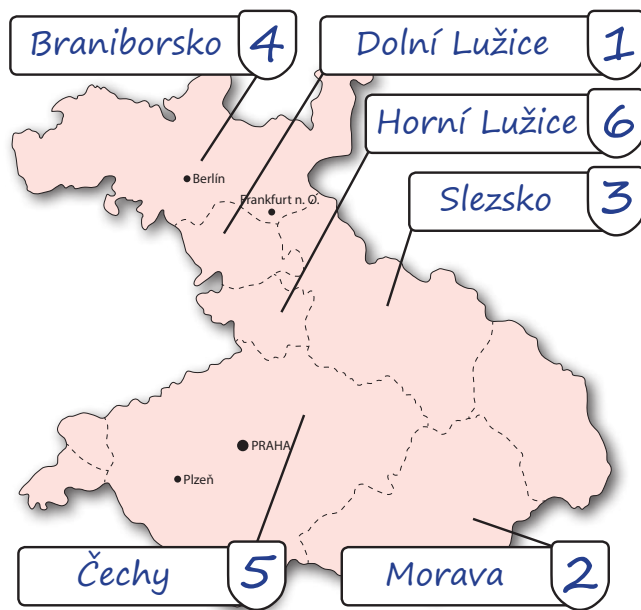
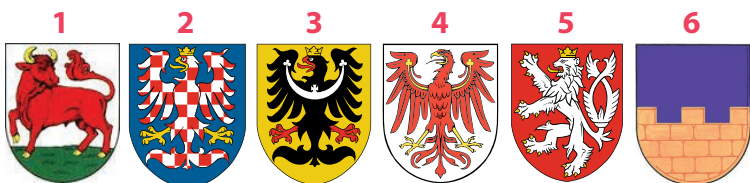
1) založen: **1357** 2) Původně zde stával **JUDITIN** most. 3) počet soch: **30**

4) délka: **515,76 m** 5) šířka: **9,4 – 9,5 m** 6) počet pilířů: **16**

1310	1357	Jan Lucemburský se stal českým králem	1378	zemřel Jan Lucemburský
1344	Anežčin	sňatek Karla IV. s Blankou z Valois	Juditin	pražské biskupství povýšeno na arcibiskupství
1346	30	bitva u Kresčaku	40	smrt Karla IV.
1348	515,76	založení pražské univerzity	618,26	založení katedrály sv. Víta
	8,4 – 8,5	Karel IV. poprvé přijel do Čech	9,4 – 9,5	založení Nového Města pražského
1378	16	smrt Karla IV.	26	založení pražské univerzity

8 Karel IV. rozšířil území českého království, které se nazývalo Země Koruny české. Přiřaď jednotlivé erby a názvy území k mapě území, která Karel IV. ovládal.

- Čechy** – stříbrný lev v červeném poli
- Morava** – stříbrno-červená orlice v modrém poli
- Slezsko** – černá orlice ve zlatém poli
- Horní Lužice** – zlatá zeď s trojím cimbuřím v modrém poli
- Dolní Lužice** – červený býk ve stříbrném poli
- Braniborsko** – červená orlice ve stříbrném poli

9 Vytvoř věty spojením jednotlivých trojic. Z písmen sestaviš znak, který používal Václav IV.

E Karlův syn Václav byl korunován...

Á Václav IV. měl nechuť...

K Václav IV. měl spory...

V Václav IV. se nestaral o vládu v Čechách...

í Václav IV. se nestaral o vládu ve Svaté říši římské...

Č ...k vladařským povinnostem...

K ...a tak ho kurfiřti...

D ...českým králem...

Ě ...a to se nelíbilo české šlechtě...

V ...s arcibiskupem Janem z Jenštejna...

E ... a dal proto zatknout a mučit Jana z Pomuku.

E ... a trávil raději čas lovem a ve společnosti svých přátel.

U ... sesadili z říšského trůnu.

Ň ... ve svých dvou letech.

N ... proto ho šlechta zajala a uvěznila.

L E D Ň Á Č E K V E V Ě N Í K U

DOBA HUSITSKÁ

1 Dopln chybějící části textu o Janu Husovi.

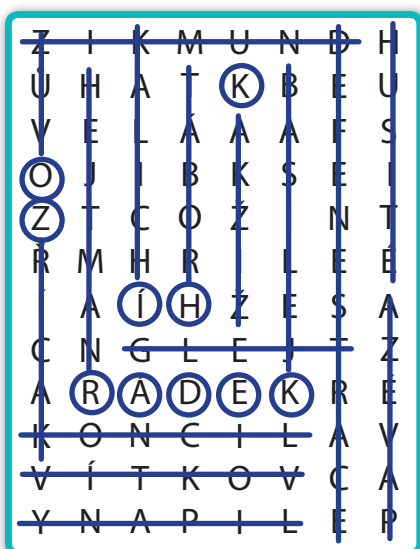
Jan Hus kázal v pražské *Betlémské* *kapli*, kritizoval mimo jiné také prodej *odpustků* Jelikož byl dán do papežské klatby a v Praze bylo kvůli jeho přítomnosti zakázáno vykonávat bohoslužby, křty a svatby, odešel raději *na venkov* Jan Hus byl pozván na *koncil* do *Kostnice*, kde měl obhájit své názory. Jelikož odmítl své názory odvolat, byl prohlášen

za *kacíře* a dne *6. července* v roce *1415* upálen. Jeho *popel* byl pak vhozen do řeky Rýn.

2 Vylušti s pomocí nápovědy čtyřsměrku (CH jsou dvě písmena). V tajence vyjde místo, s nímž je spojeno působení mistra Jana Husa.

Průvodní listina: **G LEJT**
 Znak husitů: **K ALICH**

tajenka: **KOZÍ HRÁDEK**

- Člověk, který popírá církevní učení, se nazývá: **K ACÍŘ**
- Sněm nejvyšších církevních představitelů: **K ONCIL**
- Císař Svaté říše římské v době husitství: **Z IKMUND**
- Husité používali ke stavbě vozové hradby: **V ŮZ**
- Podle Jana Husa se jeho stoupenci nazývali: **H USITÉ**
- Mohutný dřevěný štít: **P AVÉZA**
- Místo, kde se odehrála poslední bitva hus. válek: **L IPANY**
- Husitský velitel: **H EJTMAN**
- Vyhození z okna: **D EFENESTRACE**
- Kopec v Praze, kde husité porazili křižáky: **V ÍTKOV**
- Místo, kde byla přijata kompaktáta: **B ASILEJ**
- Město založené radikálními husity: **T ÁBOR**
- Neporažený husitský vojevůdce – Jan: **Ž IŽKA**

3 Vyber správnou odpověď. Z písmen sestaviš jména dvou míst, u nichž se odehrála významná střetnutí husitských válek.

Mezi čtyři pražské artikuly patřilo:

V) přijímaní pod obojí

K) odmítnutí Zikmunda jako českého krále

Husité založili město Tábor, kde:

O) přijali kompakтата

Í) se pokoušeli žít bez soukromého majetku

Zemský sněm v Čáslavi:

S) přijal Zikmunda za krále

T) prohlásil korunovaci Zikmunda za neplatnou

Spanilé jízdy byly:

K) výpravy za husitů za hranice Čech

R) kázání na horách

Symbolem husitů byl:

A) vůz

O) kalich

Radikální husité:

V) prohráli v bitvě u Lipan

N) nepřijímali pod obojí

Zikmund se vydal do Čech pro královskou korunu v čele křížové výpravy, která byla poražena u hory VÍTKOV.....

4 Doplně slova a přiřaď jednotlivým husitským zbraním správné názvy.

1 K UŠ E 2 M EČ 3 S E K E R A

4 P A L C Á T 5 H A L A P A R T N A

6 Ř E M D I H 7 T A R A S N I C E

5 Kdo jsou muži na obrázcích?

VÁCLAV IV.

ZIKMUND

JAN ŽIŽKA

PROKOP HOLÝ

DOBA PODĚBRADSKÁ A JAGELLONCI

1 Přřad informace k jednotlivým panovníkům. (Některé patří k více panovníkům.)

narodil se po smrti svého otce / náhle zemřel v sedmnácti letech / byl kališník / šlechtického původu / bojoval s Turky u Moháče / vyslal poselstvo k evropským panovníkům / vedl války s Matyášem Korvínem / kutnohorský mír / královská moc slábla / sídlil v Budíně / vydal soubor zemského práva / po pádu z koně se utopil v bažině / český a uherský král /

<p>Ladislav Pohrobek (1453 – 1457)</p> 	<p>Jiří z Poděbrad (1458 – 1471)</p> 	<p>Vladislav Jagellonský (1471 – 1516)</p> 	<p>Ludvík Jagellonský (1516 – 1526)</p>
<p><i>zemřel v sedmnácti letech, narodil se po smrti svého otce</i></p>	<p><i>byl kališník, vyslal poselstvo, války s Matyášem Korvínem, šlechtického původu</i></p>	<p><i>kutnohorský mír, český a uherský král, královská moc slábla, sídlil v Budíně, vydal soubor zemského práva</i></p>	<p><i>bojoval s Turky u Moháče, český a uherský král, po pádu z koně se utopil v bažině</i></p>

2 V každém řádku najdi odpověď a vybarvi příslušná písmena. Ze zbylých písmen postupně složíš tajenku, kterou doplníš do textu.

Krajský spolek šlechty a měst se nazýval...	L A O N T D F R R Ý D
Za Ladislava Pohrobka byl Jiří z Poděbrad ... království.	Á S P V R I Á V L C E
Jiří z Poděbrad byl nazýván „králem ... lidu“.	D V F O J O Í H R O M
Jiří z Poděbrad a Matyáš Korvín byli tchán a...	U Z E E U Ť K É M I E

Úmrtí Ladislava Pohrobka bylo náhlé a nečekané, a když se pak stal králem Jiří z Poděbrad, byl podezřelý z toho, že krále O T R Á V I L. Dnes víme, že Ladislav Pohrobek zemřel na vzácnou F O R M U L E U K É M I E.

3 Jiří z Poděbrad vyslal poselstvo k evropským panovníkům s cílem najít si v Evropě spojence. Ze správných odpovědí zjistíš pořadí navštívených míst. Trasu zakresli do mapy. (Odpovědi může být i více.)

Proč potřeboval Jiří z Poděbrad spojence?

- A, B)** Byl kališník, **C, D)** Chtěl zorganizovat křížovou výpravu. **E, F)** Potřeboval spojence proti Matyáši Korvínovi.

Co Jiří z Poděbrad navrhoval?

- G, H)** Panovníci se měli zavázat, že proti sobě nebudou válčit. **I, J)** Spory se měly řešit mírovou cestou. **K, L)** Sesadit papeže.

Jaký byl výsledek?

- M, N)** Část panovníků na Jiřího návrhy přistoupila. **O, P)** Všichni panovníci na Jiřího návrhy přistoupili. **R, S)** Nikdo na Jiřího návrhy nepřistoupil.

4 Členem poselstva, které vyslal Jiří z Poděbrad k evropským dvorům, byl i pan Václav Šašek z Bírkova, který o tomto dvouletém putování sepsal deník. Jím se inspiroval i známý český spisovatel (jeho jméno najdeš v tajence) ve svém díle *Z Čech až na konec světa*. Přečti si popis turnajové zábavy a vyber správnou odpověď.

„ Sešel se tam opět všechen dvůr vévodský, mnoho rytířů i měšťanů bohatých, paní a slečen, takže všechna místa kolem zápasště a okna nad ním byla plničká. [...] Nejprve burgundští rytíři vespolek zápasili. Vždycky se proti sobě rozjeli s dřevci nadobychěj tenkými a vrazili do sebe, aby je zlomili a roztrhali o brnění. Po turnaji pak počítali, a který rytíř nejvíc těch dřevců zpolámal, toho vítězem slavili. Hlasatelé vyvolali hlučně jeho jméno, trubači troubili, bubeníci bubnovali a všechen lid vesele křičel, jásal a výskal, slavě vítěze. “

Ženy se rytířských turnajů...	Jl) ... účastnily jako diváci.	EV) ... nemohly účastnit.
Jako první bojovali burgundští rytíři...	ŽE) ... proti všem ostatním, co stáli kolem dokola.	RÁ) ... proti sobě navzájem.
Rytíři proti sobě bojovali...	SE) ... na koních s dřevci.	NE) ... mečem a kopím.
Vítězem byl ten, kdo...	C) ... zabil protivníka.	K) ... zlámal nejvíc dřevců.

5 Přiřaď k jednotlivým erbům jména rodů a jejich popis. Z písmen sestav jméno architekta, který postavil Vladislavský sál na Pražském hradě.

R - Šlikové **N** - Šternberkové

B - Rožmberkové **K** - Švamberkové

J - Švihovští z Rýzmburka **D** - Pernštejnové

T - Páni s labutí v erbu (německy Schwan) patřili k nejbohatším západočeským rodům.

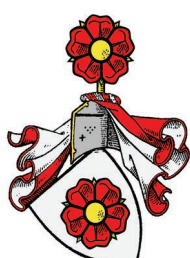
E - Páni z pětিলisté růže byli nejmocnějším šlechtickým rodem na přelomu 15. a 16. století. Budovali v jižních Čechách okolo Třeboně síť rybníků.

E - V Jáchymově těžili stříbro a razili minci zvanou tolar (tento název byl později použit pro jméno amerického dolaru).

E - Páni s hvězdou v erbu (německy Stern) patřili k předním představitelům katolické šlechty, bojovali třeba proti Jiřímu z Poděbrad.

T - Páni s dvěma černými orlicemi ve čtvrceném erbu byli například majiteli hradů Švihov a Rabí.

I - Nejmocnější moravský a východočeský šlechtický rod. Páni se zubrem v erbu patřili ke kališnické šlechtě.

B E

N E

D I

K T

R E

J T

KULTURA VRCHOLNÉHO A POZDNÍHO STŘEDOVĚKU

1 Vyber, která ze staveb je gotická. Z písmen sestaviš jméno první stavby, která byla postavena v gotickém slohu.

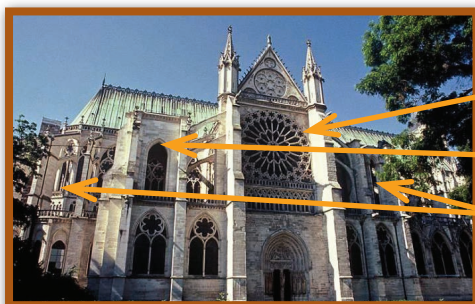

První stavba, která byla postavena s prvky gotického slohu, se nachází ve Francii a jmenuje se

S A I N T D E N I S .

Nechal ji postavit tehdejší opat, který se jmenoval Suger. Stavba stojí dodnes a jak vypadá, vidíš na obrázcích dole. K jednotlivým šipkám dopiš prvky z nápovědy, které jsou pro gotický sloh typické.

vnější opěrný systém / lomený oblouk / žebrová klenba / štíhlé sloupy / rozeta

- žebrová klenba
- rozeta
- lomený oblouk
- vnější opěrný systém
- štíhlé sloupy

2 Přiřaď k obrázkům gotických soch a obrazů název a popis.

Madona, c)

Pieta, d)

Desková a nástěnná malba, a)

Iluminace, b)

a) Obrazy malované na stěny nebo na dřevěné desky

Iluminace

Madona

b) Knižní malba

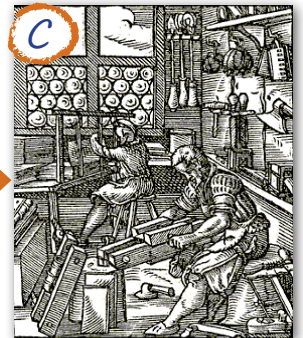
c) Panna Marie s malým Ježíškem v náručí

Pieta

Desková a nástěnná malba

d) Panna Marie s mrtvým Ježíšem sňatým z kříže

3 V roce 1450 vynalezl Johannes Gutenberg knihtisk a knihy už nemusely být ručně opisovány. Přiřaď k jednotlivým obrázkům správné fáze pracovního postupu výroby takovéto knihy.

A - Pomocí upraveného lisu na víno se pak celá stránka obtiskla najednou místo dřívějšího ručního přitlačování hladítky.

B - Každá tisková strana byla sestavována z jednotlivých písmenek do dřevěné sazebnice, která určovala přesné řádkování i místa pro mezery a ilustrace.

C - Součástí výroby knih bylo i jejich vázání.

D - Stránky se sestavily do archu a na sazbu se nanesla koženými tampony tiskařská čerň.

4 Z období pozdní gotiky se dochoval hrad Točnick, který si nechal postavit král Václav IV. Popiš jednotlivé části hradu: hlavní věž, královský palác, brána, příkop, palác správce hradu (purkrabího), hradba

1 PALÁC PURKARABÍHO

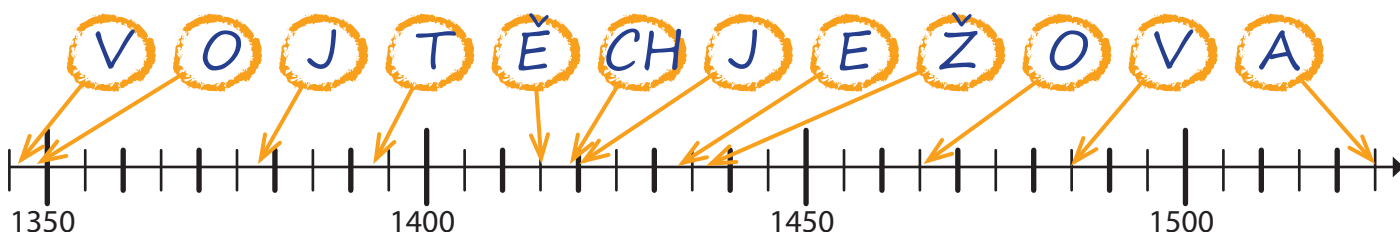
2 HLAVNÍ VĚŽ

3 KRÁLOVSKÝ PALÁC

OPAKOVÁNÍ

1 Zařaď události na časovou osu. Z písmen sestavíš jméno muže, který pronesl pohřební řeč nad rakví Karla IV.

- O** - založení pražské univerzity **V** - bitva u Kresčaku **V** - kutnohorský mír
Ě - upálení mistra Jana Husa **CH** - první pražská defenestrace **A** - bitva u Moháče
E - bitva u Lipan **J** - bitva na Vítkově **O** - poselstvo Jiřího z Poděbrad
J - smrt Karla IV. **Ž** - smrt Zikmunda Lucemburského **T** - smrt Jana z Pomuku

Profesor pařížské univerzity, který pronesl pohřební řeč na pohřbu Karla IV., ve které jej nazval „Otcem vlasti“, se jmenoval **VOJTĚCH** Raňkův z **JEŽOVA**

2 Spoj pomocí čísel jednotlivé korunovace s panovníky.

1) Zikmund Lucemburský

2) Karel IV.

3) Vladislav Jagellonský

4) Václav IV.

- 1 Korunován českým králem po prohrané bitvě na Vítkově.
- 2 Korunován římským císařem v roce 1355.
- 4 Ačkoli byl římským králem, nebyl nikdy korunován římským císařem.
- 4 Korunován českým králem ve 2 letech.
- 3 Český král, který byl v roce 1490 korunován i králem uherským.
- 2 Korunován českým králem v roce 1347.
- 1 Král český, uherský a římský zemřel rok po své druhé korunovaci českým králem.

3 Spoj pojmy s jejich významem.

přijímání pod obojí

čtyři pražské artikuly

kališník

kacíř

stavové

katedrála

iluminace

husitský program

souhrnný název pro příslušníky vyšší šlechty, nižší šlechty, zástupce měst a duchovenstva

přijímání svátosti oltářní v podobě chleba a vína (těla i krve Kristovy) všemi účastníky mše

příslušník husitského hnutí

sídelní kostel biskupa nebo arcibiskupa

ilustrace ve středověkém rukopisu

ten, kdo popírá oficiální nauku církve

RANÝ NOVOVĚK - SPOLEČNOST

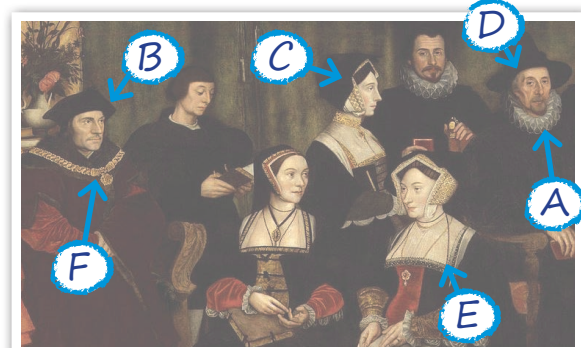
1 Vyber správnou odpověď. Z písmen sestavíš jméno autora obrazu.

- Skupiny lidí, které se spolu s panovníkem podílejí na vládě, se nazývají stavy.
- Zemský sněm je shromáždění vojska z celé země, než vyjede do bitvy.
- Stavové mohli panovníkovi odmítnout požadavek na zvýšení daní.
- Manufaktura je dílna, kde jeden člověk vyráběl vždy jen část výrobku.
- Manufakturní výroba byla dražší a pomalejší než řemeslná výroba.
- Vrchnost nutila poddané platit dávky v naturáliích.
- První banky vznikaly v raném novověku v severní Itálii.

ANO NE
 H C
 R O
 L A
 B N
 A E
 C I
 N H

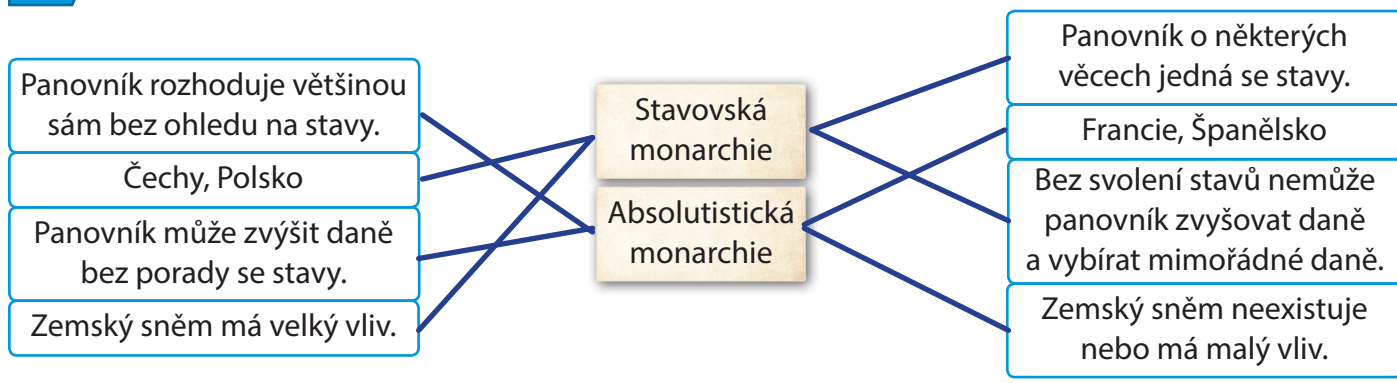
Autorem tohoto obrazu je Hans *HOLBEIN*

Na obraze je vidět typická móda raného novověku. Doplň k jednotlivým částem oděvu příslušná písmena.

A) okruží	B) baret	C) čepec
D) klobouk	E) živůtek	F) kožešinový límec

2 Přiřaď, co se spíše hodí k stavovské monarchii a co k absolutistické monarchii.

3 Raný novověk znamenal změny v mnoha oblastech života tehdejších lidí. Dopiš k jednotlivým rámečkům důležitý objev nebo změnu.

Textilní výroba	Knihtisk	Obchod	Výroba pro trh	Zemědělství	Těžba
A, F, B	E	A, D, J	A, B, J	I, H, J	C, G, H

- A** - Výroba nejen pro vlastní potřebu, ale i pro trh
- B** - Zrychlení a zlevnění výroby oproti řemeslné
- C** - Vodní kolo – pohon měchů při tavně rudy – kvalitnější železo
- D** - Dostatek drahých kovů – běžné použití mincí
- E** - Zlevnění výroby knih – rozvoj vzdělanosti
- F** - Manufaktura – rozdělení výroby na jednotlivé kroky
- G** - Vodní kolo – možnost těžít ve větší hloubce
- H** - Levnější a kvalitnější železo → levnější a kvalitnější nástroje
- I** - Místo trojpolního se používá střídavý systém hospodaření
- J** - Pravidelné prodávání přebytků na trzích ve městech

REFORMACE A JEJÍ DŮSLEDKY

1 Doplně do tabulky, co patří k jednotlivým reformátorům (některé položky mohou být u více reformátorů).

Čechy / Kritizuje prodávání odpustků a způsob života církve / Německo / Poddaní nemají právo se bouřit proti vrchnosti / Kázání v mateřském jazyce / Člověk má bojovat se špatnými vlastnostmi / Přijímání pod obojí / Švýcarsko, Nizozemí, Francie / Poddaní mají právo se bouřit proti vrchnosti / Koncil v Kostnici

Jan Hus

Čechy, Kritizuje prodávání odpustků a způsob života církve, Kázání v mateřském jazyce, Koncil v Kostnici

Martin Luther

Kritizuje prodávání odpustků a způsob života církve, Německo, Poddaní nemají právo se bouřit proti vrchnosti, Kázání v mateřském jazyce, Přijímání pod obojí

Jan Kalvín

Člověk má bojovat se špatnými vlastnostmi, Švýcarsko, Nizozemí, Francie, Poddaní mají právo se bouřit proti vrchnosti

2 Najdi chyby a oprav je. Počet chyb, které v textu najdeš, je stejný jako počet manželek, které měl Jindřich VIII.

Ve 2. polovině 15. století vládla v Anglii dynastie ~~Plantagenetů~~ ^{Tudorovců}. Král Jindřich VIII. byl ženatý se španělskou princeznou, ale jelikož s ní měl ~~jen syna~~ ^{dceru}, chtěl se s ní nechat rozvést. Rozvod musel schválit ~~císař~~ ^{papež}, který to odmítl, proto Jindřich zavedl v Anglii novou církev, jejíž hlavou nebyl ~~papež~~ ^{král} ale ~~biskup~~ ^{biskup}. V roce 1558 se stala anglickou královnou Jindřichova dcera Alžběta, která byla ~~katolička~~ ^{protestantka}. Vládla téměř padesát let a ~~byla několikrát~~ ^{nebyla} vdaná. Za její vlády dosáhla Anglie velkého roz-

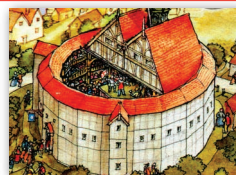

květu v oblasti zámořského obchodu a podařilo se jí založit kolonie v Americe. **Počet manželek: 6**

3 Doba vlády královny Alžběty bývá označována jako „zlatý věk Anglie“. V této době žilo a působilo v Anglii mnoho významných osobností. S pomocí indicií urči, o které osobnosti se jedná.

Být, nebo nebýt? To je to, oč jde! Je důstojnější trpělivě snášet kopance, rány, facky osudu, nebo se vrhnout proti moři útrap a rázem všechno skončit? Zemřít, spát!

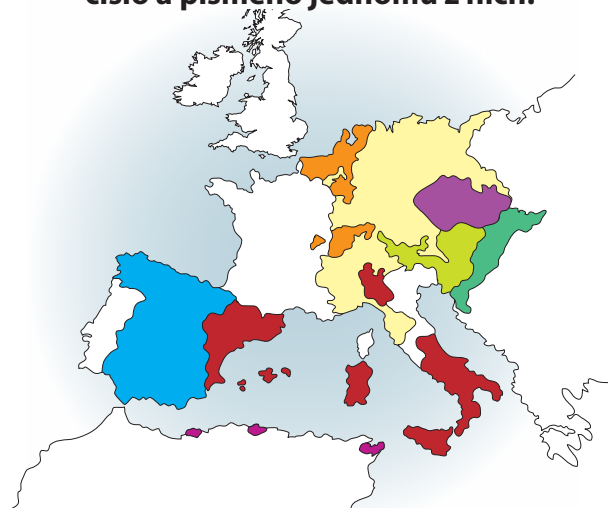
W. SHAKESPEARE

F. DRAKE

VÝVOJ V DALŠÍCH VÝZNAMNÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH

- 1** Ferdinand Aragonský a Isabela Kastilská měli dva vnuky – Karla a Ferdinanda. Karel Habsburský byl nejen španělským králem, ale i císařem Svaté říše římské a jeho bratr Ferdinand byl králem českým, uherským a vládcem rakouských zemí. S pomocí učebnice a dějepisného atlasu přiřaď k jednotlivým územím, kterým vládli, správnou barvu a pak запиš číslo a písmeno jednomu z nich.

- A - Uhry
- B - Aragonsko, Neapolsko, Sicílie, Sardinie, Milánsko
- C - Kastilie
- D - rakouské země
- E - české země
- F - Svatá říše římská
- G - Nizozemí

Karel V.

1 C, 2 B, 6 F, 3 G

Ferdinand I.

5 D, 4 A, 6 F, 7 E

- 2** Seřaď události boje za nezávislost v Nizozemí, jak šly po sobě. Do prvního volného místa ve větě napiš tajenku. Následně větu správně dokonči.

Č povstání, v jehož čele stál Vilém Oranžský

B vzpoury proti španělské nadvládě

A jižní Nizozemí uznalo španělskou svrchovanost

O Španělé pronásledovali hugenoty v Nizozemí

N severní Nizozemí vyhlásilo samostatnost

É Vilém Oranžský místodržícím

O → **B** → **Č** → **A** → **N** → **É** Díky tomu, že Nizozemí získalo nezávislost na Španělsku, stali se z jeho obyvatel **OBČANÉ**, což znamená, že získali **POLITICKOU MOC, PRÁVO SPOLUPODÍLET SE NA VLADĚ**

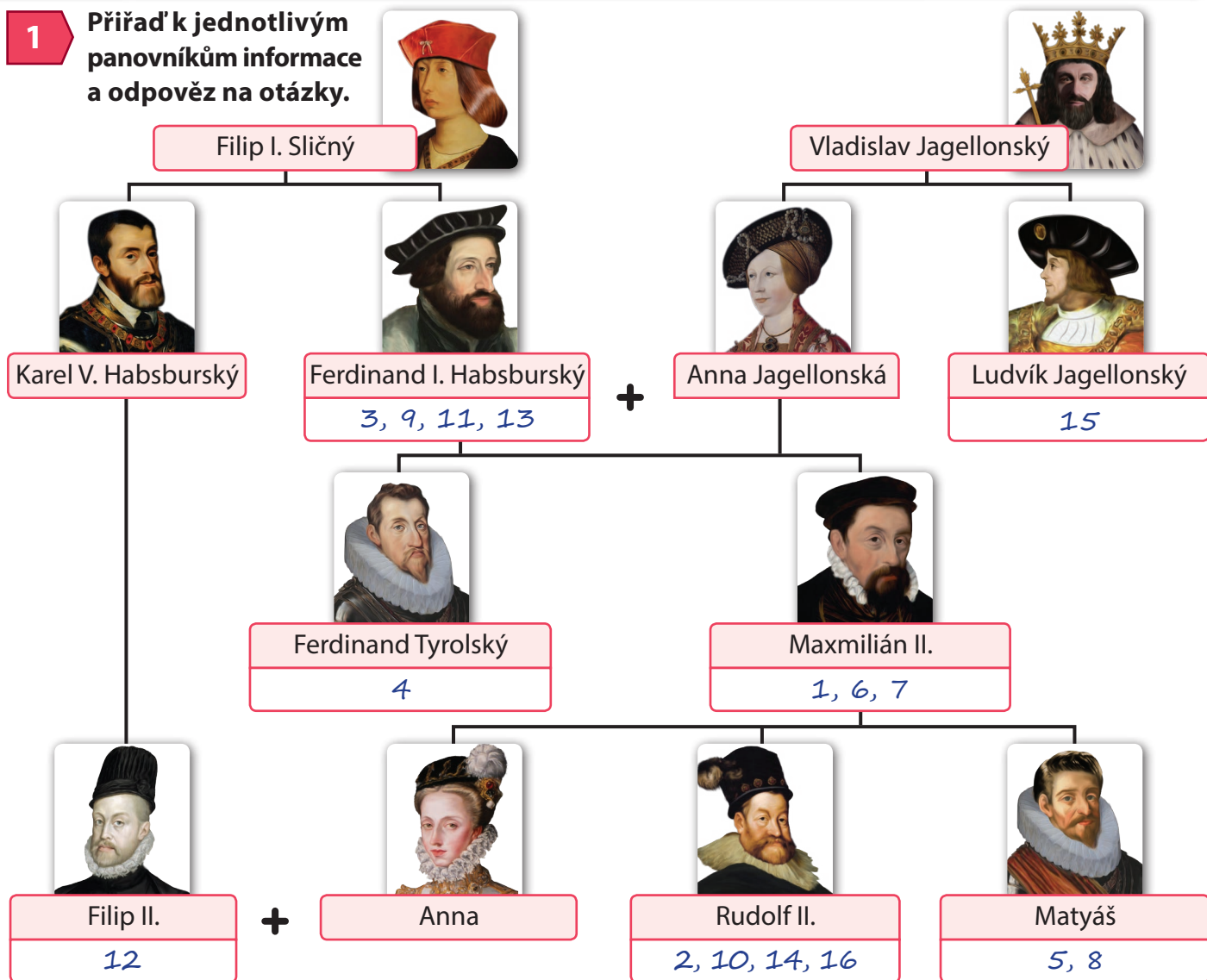
- 3** Vylušti křížovku. V tajence vyjde název místa, kde se odehrála námořní bitva mezi Svatou ligou a Osmanskou říší.

1	S	U	L	E	J	M	A	N			
2	V	Í	D	E	Ň						
			3	P	O	D	Ř	A	D	N	É
4	B	O	J	A	R						
5	I	V	A	N							
6	S	U	L	T	Á	N					
7	S	A	M	O	D	Ě	R	Ž	A	V	Í

1. turecký vládce, který zvítězil v bitvě u Moháče
2. Po vítězství u Moháče oblehli Turci také rakouské město...
3. Turci na dobytém území považovali křesťany za obyvatelstvo...
4. označení ruského šlechtice
5. ruský car ... Hrozný
6. označení tureckého panovníka
7. označení ruského absolutismu

Námořní bitva, v níž bylo turecké loďstvo poraženo a přišlo o 30 000 mužů, se odehrála u **LEPANTA**

ČESKÉ ZEMĚ ZA VLÁDY FERDINANDA I.; MAXMILIÁN II. A ČESKÁ KONFESE; RUDOLF II.

1) byl nakloněn protestantům	2) nikdy se neoženil	3) pozval do Prahy jezuity	4) místodržitel v Čechách
5) získal na úkor svého bratra Rakousko, Moravu a Uhry	6) ústně odsouhlasil Českou konfesi	7) zavedl novou oficiální měnu – stříbrný tolar	8) odmítl dodržovat Majestát povolující náboženskou svobodu
9) rekatolizace	10) přenesl své sídlo z Vídně do Prahy	11) stavovské povstání 1546 - 1547	12) španělský král, fanatický katolík
13) zavádí ústřední úřady ve Vídni	14) zval do Prahy vědce a alchymisty	15) zemřel v bitvě u Moháče	16) od roku 1608 jen českým králem

S pomocí rodokmenu doplň následující věty.

Po smrti Ludvíka Jagellonského nastoupil na český trůn jeho**ŠVAGR**..... Ferdinand I. Habsburský. V dětství byl Rudolf II. vychováván na španělském dvoře u svého strýce**FILIPA II.**..... V jakém příbuzenském vztahu byli Filip II. a jeho čtvrtá manželka Anna Habsburská?**NETEŘ A STRÝC**..... Belveder se nazývá také Letohrádek královny Anny, protože jej nechal postavit**FERDINAND I.**..... pro svou manželku**ANNU JAGELLONSKOU**....."

2 Rudolf II. přenesl své sídlo z Vídně do Prahy a ta se stala významným kulturním a vědeckým centrem Evropy. Do Prahy se sjížděli významní umělci, vědci a alchymisté. Přiraď, co patří k osobnostem rudolfínské Prahy.

Tycho de Brahe	Johannes Kepler	Hans von Aachen	Rabbi Löw	Edward Kelly	Giuseppe Arcimboldo	Adrian de Vries
G, M	G, N	I, E	A, D, J	F, H, O	C, I, L	B, K

G Astronomie	H Alchymie	I Malířství	J Židovské město	K Sochařství
L Maloval portréty lidí složené z ovoce.	M Rozvíjel teorii, že Země je nehybná a kolem ní obíhají planety spolu se Sluncem.	N Zjistil, že planety obíhají kolem Slunce po elipse.	O Pokoušel se proměnit obyčejný kov ve zlato, vyrobit elixír života a kámen mudrců.	

3 Toto vyobrazení Prahy pochází z roku 1606. Přiraď názvy památek jednotlivým místům na obrázku.

A) Pražský hrad	B) Karlův most	C) Hladová zeď
D) Malá Strana	E) Letohrádek královny Anny	F) Staroměstská mostecká věž

KULTURA NA POČÁTKU NOVOVĚKU

1 Dopln rozdíly mezi kulturou středověku a novověku. Využij 9 slov z nabízených 12 možností.

mytologie / člověk / klenuté / tento svět / pevnosti / ploché / hudby / pohodlné bydlení / Bůh / šířky / dřevěné / výšky

STŘEDOVĚK A GOTIKA

NOVOVĚK A RENESANCE

Pozornost učenců i umělců se upírala k Bohu... ..., zatímco v novověku byl ve středu zájmu člověk.

Lidé se upínali k nadpřirozenému světu a posmrtnému životu... ..., zatímco v novověku se zajímali o tento svět.

Gotická architektura byla stavěna spíše do výšky ..., zatímco renesanční spíše do šířky.

Gotické stropy jsou klenuté ...a renesanční naopak ploché.

Sídla středověké šlechty – hrady – plnily funkci pevnosti sloužit jako pohodlné bydlení.

Malířství období gotiky zobrazuje převážně náboženské motivy, renesanční malíři ovlivnění antikou zobrazují i náměty z antické mytologie.

2 Dopln typické znaky renesanční architektury a spoj je s jejich vyobrazením.

S.G.R.A.F.I.T.A.

A.R.K.A.D.Y.

Ř.Í.M.S.Y.

S.L.O.U.P.Y.

3 Spoj renesanční dílo s autorem.

Jan van Eyck

Michelangelo Buonarroti

Sandro Botticelli

Leonardo da Vinci

Manželé Arnolfinioví

Zrození Venuše

Mona Lisa

Stvoření Adama

4 Vyber stavby, které jsou renesanční. Z písmen sestavíš jméno slavného renesančního architekta.

Významný italský architekt, který žil a působil ve Florencii a je považován za průkopníka nového architektonického renesančního stylu, se jmenoval Filippo **BRUNELLESCHI**

5 Doplně jednotlivé věty týkající se humanismu. Z písmen sestavíš chybějící část věty pod cvičením.

Humanismus – hlavní pozornost je upřena na **CLOVĚKA** a jeho rozum.

Příkladem všestranně nadaného „renesančního“ – člověka byl Leonardo **DAVINCI**.

Polský **ASTRONOM**, který jako první tvrdil, že Země obíhá kolem **SLUNCE**, se jmenoval Mikuláš **KOPERNÍK**.

V Klementinu založili svou katolickou univerzitu **JEŽUITÉ**.

Karlova univerzita byla husitská neboli **PODOBOJÍ**.

Giovanni Boccaccio je autorem knihy **DEKAMERON**.

Nejvýznamnějšími nakladateli v době předbělohorské byli v Čechách Jiří **MELANTRICH** a Daniel Adam z **VELESLAVÍNA**.

Autorem Kroniky české byl Václav Hájek z **LIBOČAN**.

V 16. století vznikla Bible **KRALICKÁ**, která se stala vzorem pro spisovnou češtinu.

Český hudební skladatel a cestovatel, který podnikl cestu např. do Palestiny, se jmenoval Kryštof Harant z **POLŽIC** a Bezdržic.

Italský spisovatel a básník Francesco Petrarca, který je považován za jednoho z předchůdců humanismu, řekl: „*Nejvíce nenáviděni jsou ti, kteří se dostanou*

VLASTNÍ SILOU ZE SPOLEČNÉ KLECE.”

TŘICETILETÁ VÁLKA

1 Vytvoř z tvrzení v tabulce dvojice. U tvrzení týkajících se příčin třicetileté války udělej fajfku. Následně doplň správně text pod cvičením.

☐ Rozvoj obchodu, řemesel a manufakturní výroba umožnili...	...najímat vojáky za peníze.
☐ Rozvoj cest a silnic umožnil...	...vyzbrojit a vystrojil velké množství vojáků.
☒ Rozpínavost Habsburků vyvolala...	...obavy Anglie a Francie.
☒ Státy na severu Evropy chtěly...	...rychleji přesouvat armády.
☐ Dostatek drahých kovů umožnil...	...ovládnout obchod v Severním a Baltském moři.

Záminkou pro většinu států bojujících ve třicetileté válce bylo **NÁBOŽENSTVÍ**, konkrétně spory mezi **KATOLÍKY** (habsburské země) a **PROTESTANTY** (například Švédsko).

2 Seřaď události českého stavovského povstání, jak šly za sebou. Z písmen sestaviš český překlad hesla, které měl Fridrich Falcký na své korouhvi.

CH útěk Fridricha Falckého **i** válka mezi císařem a českými stavy

P českým králem zvolen Fridrich Falcký **R** bitva na Bílé Hoře

E zboření protestantského kostela **N** Matyáš určuje jako svého nástupce Ferdinanda II.

A Ferdinand II. se ujal vlády v Čechách

T z Čech utíkají první nekatolíci **M** smrt císaře Matyáše

U čeští stavové si stěžují u Matyáše na katolíky **M** defenestrace

N E U M Í M P R C H A T

Fridrich Falcký měl na bojové korouhvi, kterou ukořistila v bitvě na Bílé hoře císařská armáda, heslo „Diverti nescio“, česky **NEUMÍM PRCHAT**

3 Poznej z popisu o koho se jedná. Jména napiš na připravené řádky.

Jeden z nejslavnějších vojevůdců třicetileté války, velitel císařského vojska, vévoda frýdlantský, který byl v roce 1634 zavražděn v Chebu.

ALBRECHT

Z VALDŠTEJNA

Biskup Jednoty bratrské, který proslul hlavně jako autor pedagogických spisů. Po odchodu z Českého království roku 1628 působil v Polsku, Švédsku, Uhrách a Holandsku. Je pohřben v Naardenu.

JAN AMOS

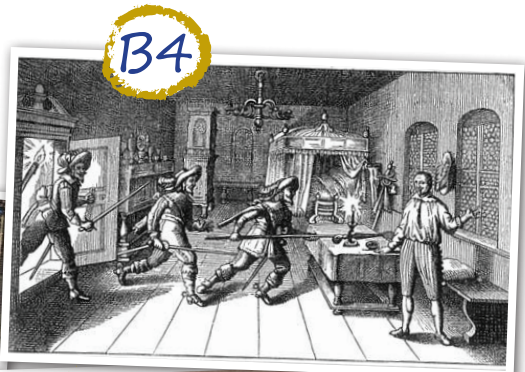
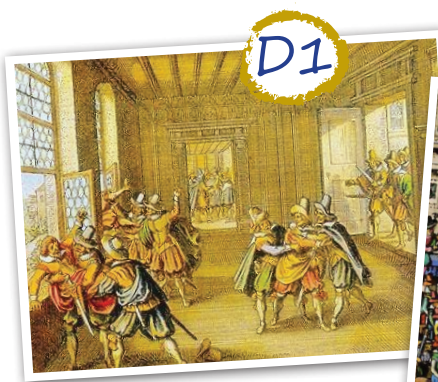
KOMENSKÝ

Císař Svaté říše římské a český král, který potlačil stavovské povstání v Čechách a vydal Obnovené zřízení zemské.

FERDINAND II.

4 Přiřaď k událostem jejich popis a místo, kde se staly.

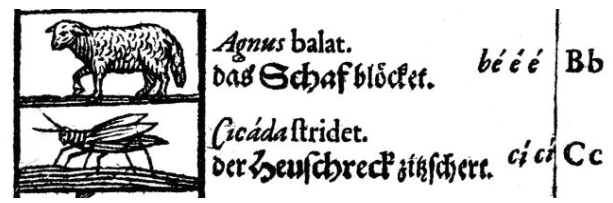
- A** - Bitva mezi českými stavy a císařskou armádou
- B** - Zavraždění Albrechta z Valdštejna
- C** - Poprava 27 českých pánů
- D** - Defenestrace Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka a Jaroslava Bořity z Martinic

- 1** - Pražský hrad
- 2** - Bílá hora
- 3** - Staroměstské náměstí
- 4** - Cheb

5 Rozhodni, co je pravda (správné řešení může být jedno, dvě i všechny tři). Z písmen sestavíš jméno jednoho z nejslavnějších děl pobělohorského emigranta Jana Amose Komenského.

Císařská armáda bojovala v průběhu třicetileté války proti...	O) Dánům.	B) Španělům.	R) Švédům.
Švédské vojsko v průběhu třicetileté války...	B) oblehlo Prahu.	I) vyhrálo u Jankova.	I) prohrálo na Bílé hoře.
Účastníkům odboje nechal Ferdinand II. po bitvě na Bílé hoře...	L) popraviti příbuzné.	A) zničit majetek.	S) zabavit majetek.
Obnovené zřízení zemské povolovalo...	P) jen katolické náboženství.	T) katolické a protestantské náboženství.	E) jen protestantské náboženství.
Nekatolíci museli po přijetí Obnoveného zřízení zemského...	I) emigrovat, nebo se stát katolíky.	R) emigrovat nebo se stát protestanty.	A) platit vyšší daně.
Po smrti Ferdinanda II. ...	C) nastoupil Ferdinand III.	L) si Češi zvolili nového krále.	T) polevila rekatolizace.
Třicetiletá válka skončila...	U) v roce 1648.	S) vestfálským mírem.	I) porážkou českého stavovského povstání.

Učebnice latiny a dalších jazyků sepsaná Janem Amosem Komenským se jmenuje **ORBIS**
 PICTUS , česky „Svět v obrazech“.

DŮSLEDKY TRICETILETÉ VÁLKY

1 Vyber, co patří k výsledkům a důsledkům třicetileté války, a výroky přiřaď, kam patří.

Jediné povolené náboženství v Čechách bylo katolické.

Úpadek zemědělství a řemesel. Vylidňování měst.

Habsburkové v Evropě upevnili svou pozici.

V Čechách se zmírnila rekatolizace.

Počet obyvatel v Čechách se snížil o jednu třetinu.

Švédsko získalo rozhodující postavení v Baltském moři.

Francie se stala evropskou velmocí.

Vrchnost zvyšovala robotu poddaným.

Španělsko uznalo samostatnost Nizozemí.

Výsledky vestfálského míru

Důsledky války

*Švédsko získalo rozhodující postavení v Baltském moři.
Španělsko uznalo samostatnost Nizozemí.
Francie se stala evropskou velmocí.*

Jediné povolené náboženství v Čechách bylo katolické. V Čechách se zmírnila rekatolizace. Počet obyvatel v Čechách se snížil o jednu třetinu. Vrchnost zvyšovala robotu poddaným. Úpadek zemědělství a řemesel. Vylidňování měst.

2 Doplň do rámečků se správným barevným označením (podle barev států na mapě) jména nejvýznamnějších evropských států z doby po vestfálském míru. Pak vybarvi jména katolických států modře a jména protestantských států červeně.

Francie / Švédsko / Dánsko / Osmanská říše / habsburská monarchie / polsko-litevská unie / Nizozemí / Španělsko

DÁNSKO

NIZOZEMÍ

FRANCIE

ŠPANĚLSKO

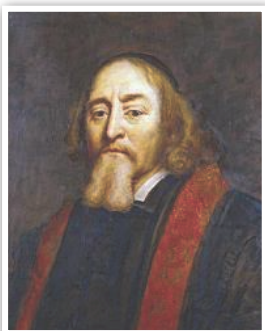
ŠVÉDSKO

POL.-LIT. UNIE

HABSBURSKÁ MON.

OSMANSKÁ ŘÍŠE

3 Přiřaď jména k osobám na obrázcích.

Rudolf II.

Jan Amos Komenský

Fridrich Falcký

Albrecht z Valdštejna

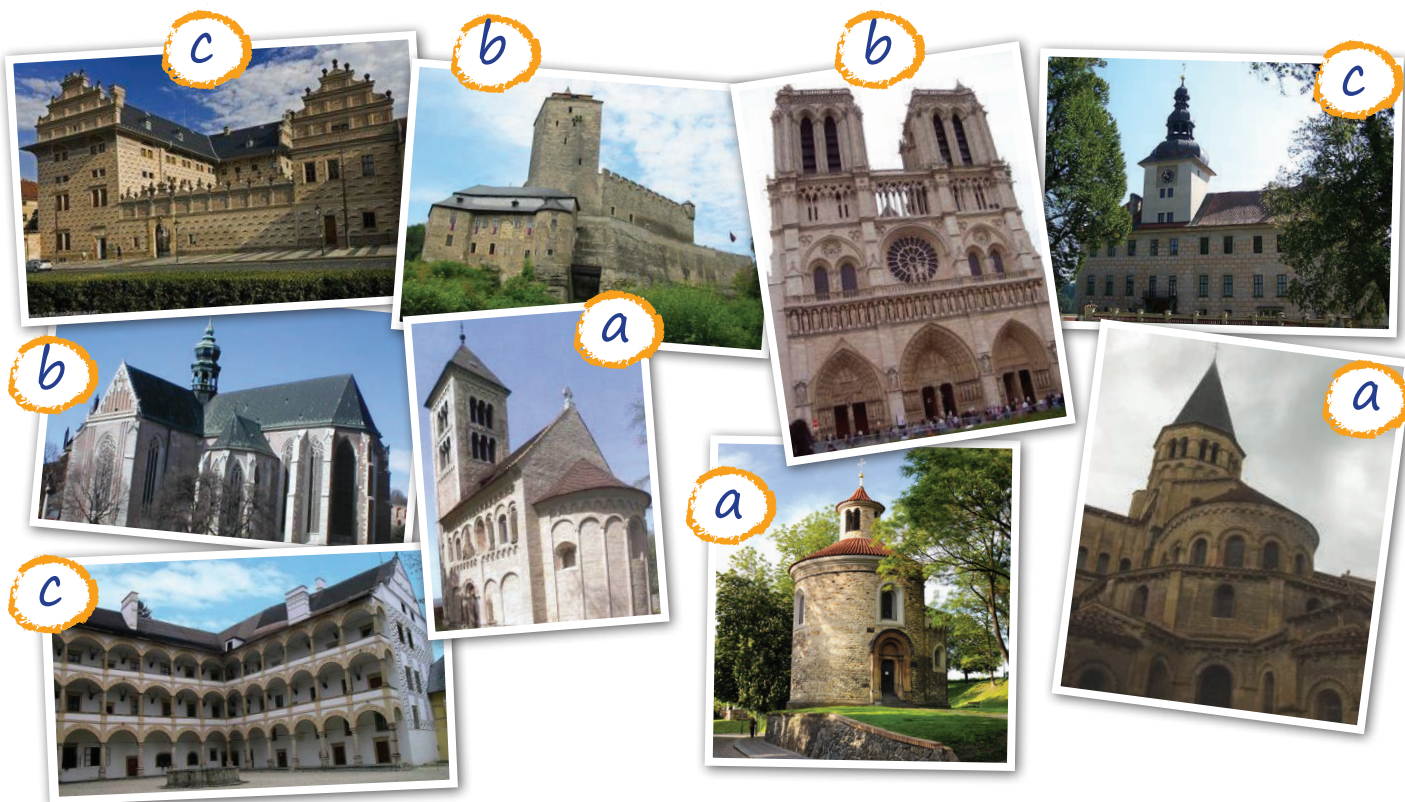
Jaroslav Bořita z Martinic

OPAKOVÁNÍ

1 Spoj, co patří k sobě.

reformace	Majestát za náboženskou svobodu	smrt Ludvíka Jagellonského
bitva u Moháče	snaha o nápravu církve	Země obíhá kolem Slunce
Jindřich VIII.	Sülejman Nádherný	Martin Luther, Jan Kalvín
Rudolf II.	Mikuláš Koperník	dcery Marie a Alžběta
humanismus	anglikánská církev	zrovnoprávnění katolického a nekatolických vyznání.

2 Vyber, která ze staveb je (a) románská, která (b) gotická a která (c) renesanční.

3 Seřad' události začátku 17. století, jak šly po sobě. V tajence vyjde jméno francouzského kardinála, prvního ministra krále Ludvíka XIII.

I - defenestrace v Praze	C - Fridrich Falcký českým králem	H - bitva na Bílé Hoře
I - zavraždění Albrechta z Valdštejna	R - smrt Rudolfa II.	L - Obnovené zřízení zemské
E - poprava 27 českých pánů	U - vestfálský mír	E - bitva u Jankova

R I C H E L I E U

Kardinál, který byl hlavním strůjcem francouzské politiky v době třicetileté války (v letech 1624 – 1642), se jmenoval RICHELIEU Ve kterém známém historickém románu spisovatele Alexandra Dumase se s ním můžeme setkat ? TŘI MUŠKETÝŘI